

Xajon ra tsikínda ítjòn jè Pablo ra isìkasén-lə xítə naxindá-lə Cristo ra títsajna ya Corinto

Kó'sín nga síhixo'ta Pablo xítə Corinto

1 ¹Koáá 'sín tísikásén-no xajon rakií, 'an ra 'mì-na Pablo ra xá ko'sín inakjoá-na nga 'an tsikixáya-na Jesucristo, nga 'koáá 'sín kjomejèn-lə Nainá. Inchinìhixo'tá-lajin ko jè 'ndisé Sóstenes, ²jiòn ra ti'koá naxindá-lə Cristo ma jiòn, ra ya titsajna ya naxindá Corinto. Jiòn, a'ta 'tse Cristo kisitsje-no Nainá, ko xá jè ko'sín tsjahíjin-no mé-ni nga xítə tsje-lə komá jiòn, koni 'sín isìkoá nga'tsì xítə ra jeya síkíjna Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, ni'lín ta ñanda-ni nga tjíma. Jè Cristo tíjna ítjòn-lə jñà xítə kíi, ko jé-te ra tíjna ítjòn-ná ra jién. ³Nainá ra Na'lín-ná ma ko jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-no kjonda ko kjo'nchán ya ajin inìmá-no.

Kó'sín nga tsjá-lə kjonda Nainá jè Pablo

⁴Kji'tá nichjin tsja-lə kjonda Nainá ra a'ta tsajiòn-jiòn, ta ngatjì-lə jè kjonda ra kitsjà-no Nainá a'ta 'tse Jesucristo nga nda isichikon'tin-no. ⁵Ngá yaá a'ta 'tse Cristo nga tse kjonda isakò-lə inìmá-najiòn, koni 'sín nga nakjoá jiòn 'én-lə Nainá ko koni 'sín machiya-no kó'sín nga tsò-ni, ⁶koni 'sín nga Nainá isikixiyajin ya inìmá-no jè 'én nda-lə Cristo ra ki'senajmí-no. ⁷'Koáá ma-ni 'ndí, mì tsa ti mé kjotjò-lə Nainá chija'ta-najiòn nga ma siitjasòn xá-lə, 'kiá nga ko'sín inchichiñá-la nga kjíí india-ni jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná. ⁸Jé Nainá tsjá-no nga'ñó skanda 'kiá nga kjéhe'tà nichjin, mé-ni nga njingo jé sakò-ni a'ta tsajiòn 'kiá nga kitjojen india-ni jè Jesucristo

ra tijna ítjòn-ná. ⁹Nainá, ngi xítá kixi-ní, síhitjasón-ní koni 'sín nga tsjá 'én-lá. Xá jè ko'sín kiìchjá-najiòn nga ya kitsajnakjo-koo jiòn jè Jesucristo ra l'ndí-lá ma, jè ra tijna ítjòn-ná.

Kó'sín nga kjòjòyaá naxindá-lá Cristo ya Corinto

¹⁰Ndí 'nndsé kó ndí tichjeé, 'koqá 'sín tíbitsá'ba-no ra a'ta 'tsé Jesucristo ra tijna ítjòn-ná, nga jngó kjobítsjen tichjeén nga'tsi-no; kí tà chján nijòya kjobítsjen-no; ta isaá 'ñó nda tìtsajtín jnchro nga jngó kjobítsjen kata'se-no, kó ngásòn 'tè-la takòn. ¹¹Jiòn ndí 'nndsé, kií kó'sín tixin-no, ngá 'koqá 'sín tsil'kénajmí-na ra a'ta tsajiòn-jiòn jñà xítá-lá Cloé, nga kjoachiti-ró tjín-najiòn. ¹²Kíí kó'sín tixin-no, nga jngó jngó-najiòn, tjín ra tsò: "'An, jé Pablo fì'ta-lá.' Kó tjín ra tsò: 'Jé Apolos fì'ta-lá ra 'an.' Tjín ra tsò-te: "'An, jé Cefas tíf'l'tà-lá.' Kó tjín ra tsò: 'Jé Cristo fì'ta-lá ra 'an.' ¹³¿A 'koqá ma-najiòn nga kjìn-ya ma-ni Cristo? ¿A jé Pablo ra isi'ta ngajo-no krò? Kó, ¿a a'ta 'tsé 'í-lá Pablo nga isatíndá-najiòn? ¹⁴Tsjaá-lá kjonda Nainá, ngá mì tsa yá xítá tsajiòn ra tsatíndáa ra 'an, ta jé-ní Crispo kó Gayo, ¹⁵mé-ni nga njingo-najiòn ra kixó: 'A'ta 'tséé Pablo isatíndá-na ra 'an.' ¹⁶Tíbitsjen-te-na nga tì'koqá 'aán ítsatíndá-te Estéfanas, kó jñà xítá xákjién, tanga mì kí tì bítsjen-naa tsa tjín-isa xítá ra 'an ítsatíndáa. ¹⁷Nga mì tsa kó'sín tsikí'tin-na Cristo nga xítá kotíndáa, jé-ní ra tsikí'tin-na nga jè kichjá 'én xítse-lá ra nda tsò. Kó mì tsa jñà 'én ra 'ñó chjine ísichjéen ra tjín-lá xítá isà'nde mé-ni nga mì kí tjáhixìn-lá jè nga'ñó ra tjín-lá 'kiá nga 'ken Jesús ya a'ta krò.

Yá-ni Cristo ra a'ta 'tsé Nainá

¹⁸Jñà 'én ra 'senajmíya ra a'ta 'tsé Cristo nga 'ken'ta krò, ta kjoaská ma-lá jñà xítá ra tjímaya ndiyá kjobiya. Tanga jién ra inchibítjokajieén kjohi'in, 'koqá 'sín makjiín-ná nga nga'ñó-lá Nainá-ní. ¹⁹'Koqá 'sín tichjá 'én ra tjí'ta Xajon-lá Nainá nga tsò:

Jñà ra 'ñó tjín-lá kjoachjine, 'aán ko'sín sikoo nga katachija kjoachjine-lá.

Kó kochrjéngi-náa kjobítsjen-lá jñà ra 'ñó nda machiya-la.

²⁰Jñà xítá ra 'ñó chjíne tsò-lá ijo-lá, jñà ra chjíne xajon, ko jñà ra ma-lá joóya-ni kjoaq ra 'tse isà'nde rákli, ¿ñánda kijí kjoachchjíne-la 'ndi-ní? Jé Nainá ko'sín isíkó nga kjóskáya-la jñà kjoachchjíne-la xítá isà'nde. ²¹Nainá 'ñó chjíne ra jè; mì kí kitsjá'nde-la xítá nga a'ta 'tse kjoachchjíne-la xítá isà'nde kijtsexkon-ni ra jè. Tanga 'koaqá 'sín sasén-lá nga bachrjekàjin kjohi'in jñà xítá ra makjiín-lá a'ta 'tse 'én nda-lá Cristo, jè 'én ra ta kjoská ma-lá jñà xítá isà'nde.

²²Jñà xítá judío, kjozkón sijé nga ma kokjiín-lá; ko jñà ra mì tsa xítá judío, tà jé ra mejèn-lá nga kji'nchré 'én ra kjoachchjíne tjiko. ²³Tanga ra jin, jé 'benajmíya-jin nga krò 'ken'ta jè Cristo ra xá inikasén-ni. Tanga jñà xítá judío, ta kjoaq'choó ma-lá a'ta 'tse jñà 'én kíi, ko ta kjoská ma-lá jñà ra mì tsa xítá judío. ²⁴Tanga jñà xítá ra xá Nainá tsjahíjin-ni, ra xítá judío, ko jñà ra mì tsa xítá judío, 'koaqá 'sín makjiín-lá nga jè Cristo, nga'ñó-lá Nainá-ní; ko tì'koaqá kjoachchjíne-la Nainá-ní. ²⁵Jè kjoaq 'tse Nainá ra ta kjoaská ma-lá xítá isà'nde, isáá ta 'ñó kjoachchjíne jnchro-ni koni nga'tsi jñà kjoachchjíne-la xítá isà'nde. Jè kjoaq 'tse Nainá ra tsò-lá xítá nga tsìn-lá nga'ñó, isáá ta 'ñó tjín jnchro-lá nga'ñó koni jñà nga'ñó ra tjín-lá xítá isà'nde.

²⁶Nda tìkítsjen ndí 'ndisé ko ndí tichjeé, 'kiá nga jè Nainá xá kiìchjá-no, 'ñó chiba ma-najiòn ra xítá chjíne tsò-no xítá isà'nde, ko tì'koaqá 'ñó chiba ma-no ra xítá ítjòn titsahijyo, ko tì'koaqá 'ñó chiba ma-najiòn ra ya nakjoá-no a'ta 'tse xítá ítjòn. ²⁷Tanga Nainá jñá tsjahíjin jñà xítá ra mì kí machiya-la i isà'nde, mé-ni nga kosabà-lá jñà xítá ra tjín-lá kjobítsjen. Ko jñá tsjahíjin jñà ra tsò-lá xítá isà'nde nga mì tì mé chjí-lá mé-ni nga kosabà-lá jñà ra xítá ítjòn. ²⁸Jè Nainá jñá tsjahíjin ra imá, ko ra bitjongi, ra tsò-lá xítá isà'nde nga nímé chjí-lá mé-ni nga kitjungi-ni jñà ra tit'sajna ítjòn, ²⁹mé-ni nga niyá ra ma 'nga siìkíjna ijo-lá ya ngixkòn Nainá. ³⁰Nga jè sabá Nainá isíkítsajnakjoko-ná Cristo; tì'koaqá jé-te ra koki'sín nga a'ta 'tse Cristo sakó-ná jè kjoachchjíne, nga jé Cristo ra xítá kixi 'sín-ná ya ngixkòn Nainá, ko a'ta 'tse-ní nga matsje jè inìma-ná, ko jé-ní ra tsikichjítì jé ra tjín-ná mé-ni nga ma bitsajnandií-ná; ³¹mé-ni nga ko'sín katama-ni koni 'sín tichja Xajon-lá Nainá ra tjí'ta 'én-lá nga tsò: "Jè ra jeya síkíjna ijo-lá, ta isáá jnchro jè Nainá jeya katasíkíjna."

Kó'sín nga jé tí'senajmíya 'én
a'ta 'tse kó'sín nga kisi'ta krò jè Jesús

2 ¹Ndí 'ndse kó ndí tichjeé, 'kiá nga tó'sá ijchòo ñánda nga titsajna jiòn nga ítsi'kenajmíya-no 'én-lá Nainá, mì tsa jè 'én kíchjà-no 'én ra maxkón-lá xítá 'kiá nga 'nchré, kó mì tsa jñá 'én ra chja xítá ra 'ñó tjín-lá kjoachjíne ísichjéen. ²Ta isáa jnchro, 'kiá nga tsakátiijnajin-no, ítsikijngó-lá takoàan nga mì tsa kjí'i kjoa ísikítsjeen; ngi ta jè kíchjà-no a'ta 'tse Jesucristo, kó kó'sín nga 'ken ya a'ta krò. ³'Kiá nga ya tsakátiijnajin-no, ta indakjoaqá tímaqá nga títsakjoon, kó sí tífatsé-na. ⁴Ko jñá 'én ra kíchjàa 'kiá nga tsil'kénajmíya-no jè 'én nda-lá Nainá, mì tsa a'ta 'tse kjoachjíne-lá xítá inchrabá-ni nga kjokjiín-no; ta jé Iníma Tsje-lá Nainá tsakón nga'ñó-lá nga kó'sín kjokjiín-no 'kiá nga kíchjà-no. ⁵'Koaá ma-ni, koni 'sín nga makjiín-no a'ta 'tse Nainá, mì tsa a'ta 'tse kjoachjíne-lá xítá isá'nde nchrabá-ni; yaá nchrabá-ni a'ta 'tse nga'ñó-lá Nainá.

Kjoachjíne ra ngi a'ta 'tse Nainá nchrabá-ní

⁶Kixíí kjoa, 'én chjíneé nakjoá-lajín jñá xítá ra ijye kjimajchá koni 'sín nga makjiín-lá a'ta 'tse Cristo. Tanga mì tsa kjoachjíne 'tse xítá isá'nde-jín, kó mì tsa 'tse-jín jñá xítá ra tjíhijyo ítjòn, jñá ra ta ya chija nga'ñó-lá. ⁷Ta jé nakjoá-jín kjoachjíne-lá Nainá ra kji'ma, jè kjoachjíne ra tjí'ma-lá ra ko'sín iskosòn-lá skanda 'kiá nga tìlkje sínda isá'nde nga jién jeya kitsajna-ná. ⁸Jè kjoachjíne ràkii, njingo xítá ítjòn ra tjín i isá'nde kjöchiya-lá. Nga tsa kjöchiya-lá tsiki, mì-la kí ko'sín krò tsaká'ta jè Naíín-ná ra 'ñó jeya tíjna. ⁹Tanga, 'koaaá 'sín tichja jè Xajon-lá Nainá ra tjí'ta 'én-lá, nga tsò:

Jè kjoa ra kjè yá be,

kó ni kjè sa yá ra 'nchré,

kó niyá ra machiya-lá,

jñá kjoa kíi ra tjínda-lá Nainá

a'ta 'tse jñá xítá ra tjín-lá kjotsjacha ra a'ta 'tse jè.

¹⁰A'ta 'tseé Iníma Tsje-lá nga tsakón-najin kjoa kíi, nga jè Iníma Tsje-lá Nainá, bátsjiya ijye-ní ta mé kjoa-ní, skanda jñá kjoa 'tse Nainá ra 'ñó i'in-ya tjín. ¹¹Nga, ¿yá xítá-ni ra be kó'sín tjín kjobítsjen-lá xítá ra kjí'i? Jngo xítá, tà jé iníma-lá tjíjin-lá kó'sín tjín kjobítsjen-lá. 'Koaaá tísín tjín ra a'ta 'tse Nainá, niyá

ra be kó'sín tjín kjobítsjen-lä, tajngoó jè Inìmä Tsje-lä ra be kó'sín tjín. ¹²Mì tsa inìmä-lä xítä isà'nde-jín ra itjábé-najín, jé Inìmä Tsje ra a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni, mé-ni nga kochiya-najín, mé tå kjotjò-ni ra titsjá-ná Nainá. ¹³Jñá kjoä kìi ra nakjoá-jín, jñà 'én ra jè Inìmä Tsje-lä Nainá bakón-ya-najín, mì tsa jè kjobítsjen 'tse xítä isà'nde nichjeén-jín. Jñá-ní ra 'tse Inìmä Tsje-lä Nainá nichjeén-jín nga 'benajmíya-jín kjoä ra 'tse Inìmä Tsje-lä.

¹⁴Jè ra tsìn-lä Inìmä Tsje-lä Nainá ya ajin inìmä-lä, mì kì kjábé jñà kjoä ra síchiya-ná jè Inìmä Tsje-lä Nainá. Nga tà kjoäská ma-lä. Mì kì machiya-lä; nga jñà kjoä kìi, ta yaá machiyajin-ná a'ta 'tse Inìmä Tsje-lä Nainá. ¹⁵Tanga jè xítä ra Inìmä Tsje-lä Nainá tijnajin ya inìmä-lä, ndaá skoó'tajin ijye kjoä 'tse Nainá, tanga niyá ra ma skoó'tajin jè kjoä-lä ra jè. ¹⁶'Koaá 'sín týchja Xajon-lä Nainá ra tjí'ta 'én-lä, nga tsò: "Niyá ra be kó'sín tjín kjobítsjen-lä Na'ín-ná. Ko niyá ra ma kokòn-ya-lä." Tanga jién, jé kjobítsjen-lä Cristo tjín-ná.

Jñà xítä ra sítax a'ta 'tse Nainá ya Corinto

3 ¹'Ndsé ko tichjeé, 'kiä nga 'sa ítjòn, mì kì kjomà nda ítsakakó-no koni tsa jñà xítä ra nda tísixájin ya inìmä-lä jè Inìmä Tsje-lä Nainá, ta 'koáá 'sín ítsakakó-no koni tsa xítä isà'nde 'mì-no koni tsa 'sa ixti-xó jiòn ra kjoä 'tse Cristo. ²Kíí ítsakon-yá-no kjoä ra mì tsa chjá tjín, koni 'sín nìko jñà ixti-xó ra 'sa inchibaki nga ta tsjín 'bi ko mì tsa tsajmì ra tája kjine; nga kjè kì ma-najiòn tsa kotjín ra chjinee, ko skanda 'ndi 'ndi, takó kjè kì nda fiya-no kó'sín tjín kjoachjine-lä Nainá. ³Nga takó 'koäá 'sín inchí'nià jiòn koni 'sín 'sín ra taxkí xítä ra bátsji kjoä ra sijé ijo-lä. 'Kiä nga takó tjín-no kjoachjini ko nga tijiòn chitikjoò-no, ¿a mí tsa ko'sín inchí'nià koni tsa taxkí xítä isà'nde ra bátsji kjoä ra sijé ijo-lä? ⁴'Kiä nga tjín i'ka jiòn ra bixó: "'An, xítä 'tse Pablo-ná", ko jè ra ijngo tsò: "'An, yaá fi'ita-lä jè Apolos", ¿a mí tsa ta kjobítsjen 'tse xítä isà'nde ra inchinichjeén jiòn, 'kiä nga ko'sín bixó?

⁵'An ra Pablo ko jè Apolos, mì tsa yá-najin. Tà xítä chi'nda-najín ra a'ta 'tse Nainá. Jíín isichjeén-najín Nainá nga kjokjiín-no ra a'ta 'tse Cristo koni 'sín nga jngó jngó-najin, kja kitsjá xá kja kitsjá xá-najín Nainá. ⁶'An-ná koni jngó xítä ra tsikítje ko jè Apolos koni jngó xítä ra tsikíngi-lä nandá, tanga

jè Nainá ra isikihijin-ni. ⁷Jè ra bítje, ko jè ra bíngi-lə nandá, mì tsa 'ñó chjí-lə ra jñà; ta jngo jè Nainá ra 'ñó chjí-lə, nga jé kjón-ni ra síkijijin tsajmì ra sitje. ⁸Jè ra bítje ko jè ra bíngi-lə nandá ta jngoó xá inchí'sín, nisín jè Nainá, kja tsjá kja tsjá-lə chjí-lə koni 'sín tjín xá ra 'sín. ⁹Ra jin, yaá taña níxákjo-jin a'ta 'tse xá-lə Nainá. Ko jión-nájiòn koni jngo nangi ra a'ta 'tse Nainá ñanda nga tjítje-lə tsajmì. Ko tilkoáá jión-nájiòn koni jngo ni'ya chrjó-lə Nainá ra jín inchibinda-jín. ¹⁰Jè kjonda-lə Nainá ra 'an itjábé-na, jé-ní nga 'aán tsikí'tin-na koni jngo chjíne chrjó ítjòn nga tsikíjna tjà'tsin kjoa 'tse Nainá koni jngo chrjó-lə ni'ya. Ko kjí'i-ní jè ra bako-lə nga bíndasòn-isa. Tanga machjeén-ní nga nda katakotsíjen-lə nga jngó jngó, a ndaá inchibínda-són'nga. ¹¹Nga mì ti yá ra komá-lə kijjna tjà'tsin ijngo-isa, koni jè ra ijye týna tjà'tsin, ra ngi jè saba Jesucristo. ¹²Tanga tsa yá ra kiindasón'nga-lə jè tjà'tsin chrjó rakii nga siúchjeén ra ngi kichá sinè, ko tsa jñà ra kichá chroba, ko tsa jñà najo ra 'ñó chjí chjí-lə, ko tsa yá siúchjeén, ko tsa jñà xka ndiyi ko tsa jñà xkajén. ¹³'Kiáá nda jchá-lə jè xá ra 'síin nga jngó jngó xita, 'kiá nga kijchò nichjin nga sindajín ijye-lə xita nga'tsi jé-lə; nga ngi koó ni'í kjí'i 'kiá kijchò jè nichjin; ko jè ni'í skoó'ta jè xá ra ki'sìn nga jngó jngó xita. ¹⁴Tsa mì kì jti jè xá ra kjomà, jè ra tsikínda xá rakii, tjábé-lə chjí-lə. ¹⁵Tanga tsa tjín i'ka xita ra jti xá-lə, jè ra ki'sìn xá rakii, siúchija chjí-lə. Tanga kotojiín ra kjohi'in, koni tsa batojin kjòn ni'í.

¹⁶¿A mí 'ya jiòn, nga ni'ya ingo-lə Nainá ma jiòn, ko nga jè Iníma Tsje-lə Nainá yaá týnajin-no? ¹⁷Tsa yá ra siúkitsón-ña jè ni'ya ingo-lə Nainá, jè Nainá, 'koáá tisín siúko ngajo-ni jè ra ko'sín 'síin. Nga jè ni'ya ingo-lə Nainá, tsje-ní; ko jión-nájiòn ra ko'sín ni'ya ingo-lə Nainá 'mì-no.

¹⁸Kì yá ra tijé ijo-lə kondachá-ilə; tsa títsajnajin i'ka-no ra ko'sín tsò-la ijo-lə nga 'ñó tjín-lə kjochjine ra ta kjobítsjen 'tse isà'nde, isáá nda-ni tsa ko'sín kata'sín koni tsa nímé machiya-lə, mé-ni nga komá sakò kití-lə ra ngi kjoachjine 'tse Nainá. ¹⁹Nga ta kjoaská-ni ya ngixkon Nainá, jñà kjoachjine ra ta kjobítsjen 'tse xita isà'nde. Nga 'koáá 'sín tífchja jè xajon ra tjí'ta 'én-lə Nainá, nga tsò: "Jè Nainá, týnà síchjeén-ni kjoa mañá ra 'sín xita chjine mé-ni nga týnà kàjin-ni kjoa." ²⁰Tilkoáá tsò-te india-ni jè xajon ra tjí'ta 'én-lə Nainá: "Jè Naíñ-ná be-ní nga nímé chjí-lə jñà kjobítsjen-lə xita ra

chjine tsò-la ijo-la.” ²¹ Koá ma-ni, kì njingo xita 'nga níkíjna jiòn, ngä nga'tsi kjonda ra tjín, kjonda tsajión-nó: ²² koni jè Pablo, koni jè Apolos, koni jè Cefas, koni jè isà'nde, koni jè kjöbinachon, koni jè kjoabiya, koni jè nichjin ra titsajnéé 'ndi-ni, ko nichjin ra 'sa nchrabá, sabà kjonda tsajión-nájiòn. ²³ Ko ra jiòn-jiòn, 'tsé Cristo-ní, ko jè Cristo 'tsé Nainá.

Xá ra 'sín xita ra tsikixá-la Jesucristo

4 ¹ Koá 'sín jchatakòn-nájin koni tsa tà xita chi'nda ra síxá-la Cristo, ngä ngajíin kjongatsja-jín nga 'kénajmí-jín kó'sín tjín kjoa ra tjí'ma ra a'ta 'tsé Nainá. ² Tanga jnà xita ra ko'sín bako-la nga mangatsja jngó xá, machjeén-ní nga ko'sín kata'ya-la nga xita kixi-ní. ³ Mì tsa jè síkájno jiàan, tsa kó'sín bixó jiòn ra a'ta tsá'an, a ndaá tí'siaan o ra 'choó tí'siaan, ko kó'sín tsò jnà xitaxá ra ma-la bíndajín-la xita isà'nde, ko skanda mí tsa ti ijo-na kotsíjen-jnó-na nga bindajín-la mé kjoa ra 'siaan. ⁴ Ni'sín ko'sín tsò-na kjobítsjen-na nga mí tsa mé jé tjín-na, mì tsa tsò-ni kjoa nga xita kixi-ná ra 'an; nga jé saba Na'lín-ná ra bíndajín-na ra 'an. ⁵ Koá ma-ni, kì tà chjàn jiòn tjen chibàya-no kó'sín inchisíxá nga jngó jngó xita; jchíñakjoa-la skanda 'kiä nga kjí'í india-ni jè Na'lín-ná, nga jé ra nda siikatsíjen nga'tsi mé kjoa ra tit'sajnajin jnà xita ya ñánda nga jnò chon, ko jè nda siikatsíjen kó'sín tjín kjoa ra tjíjin ya inìma-la; akjòn 'kiá jè Nainá 'nga siikíhijyo nga jngó jngó xita koni 'sín nga bakèn-la.

⁶ Jiòn ndí 'ndsé ko ndí tichjeé, 'koá 'sín tsikijná jngó-no xkósòn ra kjonda tsajión 'kiä nga kíchjá-no a'ta 'tsé Apolos ko ra a'ta tsá'an, mé-ni nga mì kì tsa kotonè-la koni 'sín nga tichjá xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá. Kì ko'sín jngó chi'nda-la Nainá isä nda nachrjengio koni ra ijngó. ⁷ ¿Yá ra nachrjengio jiòn ijo-no? ¿A 'koá 'sín níkítsjen jiòn nga batoó 'ñó 'ya jiòn? ¿Mé ra tjín-najíòn ra tà nga'ñó tsajíòn? ¿A mí tsa Nainá kitsjá-no nga'tsi kjoa ra ma-no? Tsa a'ta 'tsé Nainá itjábé-najíòn, ¿mé-ni ko'sín 'nga mahíko-no takòn koni tsa ta nga'ñó tsajíòn-no nga ma isakò-najíòn nga'tsi ra tjín-no? ⁸ Mé tæ nda-ni nga nda titsahijyo. Ijyeé isakò-no kjoanchiná ra a'ta 'tsé Nainá, ko ijyeé 'ñó ski tjín inìma-no, ijyeé mì ti mé ra chija-no ra a'ta 'tsé Nainá, skanda ijyeé jiòn inchibatexoma ítjòn, skanda kjeé batexoma-najín ra jin. Mé tæ nda-ni nga

ijye ko'sín inchibatexoma. Yaá-la kotexomakjoko-lajin.

⁹'Koáá 'sín ma-na ra 'an, jin ra tsikíxáya-najin Jesucristo, jiín inchisíkjehe'ta-najin Nainá, 'koáá 'sín kjòn-jin koni xítq ra ijye tjínè-lä nga kiyá. Nga'tsì kjoä ra inchima'tin-jin i_isà'nde, 'koáá 'sín ta 'cho inchikotsíjen-jnó-najin jñà xítq ko jñà ikjali. ¹⁰'Koáá 'sín 'yatákon-najin ra jin koni tsa nímé machiya-najin, ta ngatjì-la ra a'ta 'tse Cristo. Ko ra jiòn, 'koáá 'sín bítjongi jiòn koni tsa 'ñó nda machiya-najòn ra a'ta 'tse Cristo. Ra jin, 'koáá 'sín kjòn-jin koni tsa tsìn-najin nga'ñó, ko ra jiòn, koni tsa 'ñó tjín-no nga'ñó; ra jin, tínachrjengií-najin, ko jiòn, ndaá tí'yaxkón-no. ¹¹Skanda 'ndí-ni, kjinchrá inchibato-jin, skanda tsìn-najin nandá ra 'yo-jin, tsìn-najin nikje ra tsjaya-jin, inchi'yatoón-najin, ko tsìn jngo-najin ni'ya ñánda nga tsijen titsajna-jin, ta timasòn-nájin. ¹²Jñá ndsa-jin inchinìchjeén-jin nga inchiníxá-jin ko nga inchinìki'lòn-jin ijo-najin. 'Kiä nga 'cho tsò 'én ra chja'tin-najin xítq, ta isaqá nda tsò 'én ra nakjoá'tin-jin ra jin, ko tsa 'kiä nga yá ra kjaán-ko-najin, chíkjoá-najin. ¹³Tsa yá ra chhajno-najin, ta isaqá nda niko-jin ra jin. Skanda 'ndí-ni, 'koáá 'sín betákon-najin jñà xítq koni tjé-lä isà'nde, ko koni jñà tsajmì ra mì tí mé chjí-la.

¹⁴Mì tsa ki xá tíbindá-najòn xajon nga tísísába-no. Ta jé-ní nga tíbiyáchiya-no koni tsa ixti-nä ra tsjaké. ¹⁵Nílsín-la te jmi ma-ni xítq ra inchisíkondä-no nga bakón-ya-no ra a'ta 'tse Cristo, tanga jngo kjón-ni jè ra ko'sín tíjna koni tsa na'lín-no ma. 'An-ná ra koni na'lín-no ma, nga 'qán ítsakon-yá ítjòn-no jè 'én xítse ra nda tsò mé-ni nga kjomà kjokjiín-no a'ta 'tse Cristo Jesús. ¹⁶'Koáá ma-ni nga ko'sín tíbitsá'ba-no nga ko'sín chjíngí-ná jiòn koni 'sín tí'siaqan ra 'an. ¹⁷'Koáá ma-ni nga ko'sín ísikásén-no jè Timoteo, ra ko'sín tíjna koni i'ndí-nä ra 'ñó matsjake ra kixi tísíkitjasòn xá-lä Na'lín-ná. Jè siíkítjen-yá-no kó'sín tí'siaqan ra 'an ra a'ta 'tse Cristo ko kó'sín nga bakon-yáä ta ñánda nga bajmee ko nga tíjngó ñánda nga tjín xítq naxindá-lä Cristo. ¹⁸Tjín i'ka xítq xàngioo jiòn ra 'ñó 'nga ikon, nga 'koáá 'sín síkítjen tsa mì tí kí kijcho katsíjen-no. ¹⁹Tanga tsa jè Na'lín-ná ra ko'sín mejèn-la kijchò'tsè nditoón-najòn. Ko 'kiäá skee kjòn kó'sín chja jñà ra ko'sín 'nga ikon inchi'sín; mì tsa ta jè-jìn nga kó'sín chja, jè ra mejèn-na nga skee a tjín kiti-lä nga'ñó koni 'sín nga tsò. ²⁰'Kiä nga jè saba Nainá batéxoma-lä xítq, mì kí

machjeén nga ta 'én ra kichja, jè nga'ñó-lá Nainá ra machjeén.
²¹ ¿Kó'sín mejèn-najíon? ¿A jé ra mejèn-no nga ngi ko kjohti-na
 kijchò'tsè-no? ¿O ra jè mejèn-no nga ngi ko kjonda-na ko
 kjotsjacha-na kijchò'tsè-no?

**Kó'sín tjín kjoa 'tsé jé ra tjín ya ajin
 naxindá-lá Nainá ya Corinto**

5 ¹Ngá skanda ijyeé ko'sín na'yá-lá ra a'ta tsajiòn nga
 tjín ra kjoachijngi, jngo kjoachijngi ra skanda mí tsa
 ko'sín na'yá-lá a'ta 'tsé xítá ra mì tsa Nainá bexkón; skanda
 tijnajíon jingo-najíon ra tì najòn-lá chja'nda-ni. ²Ko jiòn,
 zmé-ni nga ta isá 'nga ma-ni takòn? Tsa nda kjòn-ni tjíné-lá
 nga ba ki'se-najíon, ko akjòn ko'sín tsi'kìn-la xítá rakíi nga
 mì tì ya katasingásòn-ko-no. ³Kixíí kjoa, ra 'an, mì tsa ya
 tijnajin kjòn-no, tanga jè kjobítsjen 'tsé iníma-na yaá tijnajin
 masen-no; 'koáá jngoya-lá koni tsa ya tijnako kjòn-no, ijyeé
 ko'sín tíxian ra 'an mé kjohi'in ra tjínè-lá nga koko-lá xítá ra
 ko tjín jé tibásji. ⁴'Kiá nga kitsajnajtín jiòn, yaá kíjnako-no
 iníma tsje-na ko jè nga'ñó-lá Jesucristo ra tijna ítjòn-ná. Ko ngi
 koó jè kjotéxoma-lá, ⁵nga ya tingatsja jè xítá rakíi ya ñanda
 nga jè xítá-nií tibatéxoma mé-ni nga jè katatsjá-lá kjohi'in
 ijo-lá, [ko katasíkájno-ni jé-lá nga mì kì tì kì jé koátsji-ni]
 mé-ni nga kitjokajin-ni kjohi'in iníma-lá jè nichjin 'kiá nga kj'ií
 jè Jesús ra tijna ítjòn-ná.

⁶Mí kì nda tjín nga ko'sín jiòn 'nga mahíkoo kjobítsjen-no,
 nga ijyeé 'ya jiòn nga ni'lín ta itsé-ni na'yo san, sísan ijye-ní
 jè na'yo ra nda. ⁷Tináchrrekajiòn jè xítá ra ko'sín bátsji-jé
 koni tsa jè na'yo san ra mì kì tì nda-ni, mé-ni ko'sín komá-no
 koni tsa na'yo xítse ra jiòn, ra mì tsa na'yo san tjíkójin-lá. Ngá
 jé Cristo ra 'ken ngajo-ná koni 'sín nga 'ken forrè jè nichjin
 paxko 'kiá nga itjojin ya nangi Egipto jñà xita Israel. ⁸'Koaá
 ma-ni ra jién, ko'sín sükitsjen-yé nga jé Cristo 'ken-tjì ngajo-ná,
 nga chjáaxién ra kjoa'cho ko kjoa ra mì kì nda tjín, koni 'sín
 faháxin ra na'yo san jñà xítá Israel 'kiá nga 'sí paxko, ko jè
 sichjeén jè ra ngi kjoa tsje ko kjoakixi, koni tsa niñó nchrajín
 ra mì tsa na'yo san tjíkójin-lá.

⁹Jè xajon ra ísikásén ítjòn-no, 'koáá 'sín kíxian-no nga kì ya
 fahijtakoo jñà xítá ra kjoachijngi 'sín. ¹⁰Tanga mì tsa tsò-ni
 kjoa nga jngó kjá kítjokajin-la jñà xítá isà'nde ra kjoachijngi

'sín, ra tse tsajmì mejèn-lá, ra xítá chijé, kó jñà ra jè bexkón nainá ra tjín i isà'nde. Tsa jiòn-la ra mejèn-no nga ko'sín 'siáan, tjíné-la nga jngó kjá kítjokajin-la jè isà'nde räkii. ¹¹ Jè 'én ra ko'sín kíxin-no 'kiá nga ítsikindá-no xajon, jè-ní nga kí ti ya tsahijtako-no jè ra xítá-lá Cristo tsò-lá ijo-la, kó tsa kjoachijngi tí'sín-ni, kó tsa jè ra mejèn-lá nga isá tse 'se-lá, kó tsa jè bexkón-ni nainá ra tjín i isà'nde, kó tsa 'én 'cho chjá-ni, kó tsa xítá 'chí-ni, kó tsa xítá chijé-ni. Jñà xítá ra ko'sín inchi'sín, skanda kí ya taña bichikoo. ¹²⁻¹³ Mì tsa jién bako-ná nga kíndajín-lá jñà ra xítá isà'nde; jé Nainá kíñndajín-lá ra jñà; tanga jión bako-no nga kíndajín-la jñà xítá naxindá-lá Nainá ra tsajiòn. 'Koá ma-ni nga ko'sín xin-no: Tináchrjekàjiòn jè xítá ra 'cho tí'sín ra ya týnjajin-no.

Kó'sín nga machjeén nga tijién kíndajín-lá xàngiéé ra xítá-lá Cristo 'mì-ná

6 ¹Jiòn, tsa 'kiá mé kjoá ra tjín-no kó xítá xàngioo, ¿kó tsò takòn jiòn nga jñà xítaxá-lá xítá isà'nde níjé-la nga kátíndajín-no? ¿Mé-ni mì tsa jñà níjé-la xítá naxindá-lá Cristo nga jñà kátíndajín-no? ² ¿A mí 'ya jiòn, nga jién-ná ra xítá naxindá-lá Cristo 'mì-ná kíndajín-lá jñà xítá isà'nde? Kó tsa jién bako-ná nga kíndajín-lá ra xítá isà'nde, ¿a mí ma-no ra jiòn nga bindajín-la xàngiqo kjoá ra ta chiba chjá tjín nichjin 'ndi? ³ ¿A mí tsa ijye tjíjin-no nga skanda jién kíndajín-te-lá jñà ikjalí? Tsa 'koá 'sín jién bako-ná nga kíndajín-lá jñà ikjalí, ¿a ta jñá kjoá ra ma i isà'nde mì kí ma-ná kíndajién? ⁴Tsa ta kií kjoá ra tjín ki'ta ya isà'nde tjín-najiòn, kó jiòn ra títsahijyo ítjòn mì kí ma-no bindajión, ¿mé-ni nga jñà 'nià-no xítaxá-no jñà ra mì tsa ya 'ñó títsajna ya aqin naxindá-lá Nainá? ⁵ Kií ko'sín tíxin-no mé-ni nga katasabà-no. ¿A sí mí tíjnajin jngo-najiòn ra xítá xàngiqo ra tjín-lá kjobítşjen nga komá-lá kíñndajín-no ra 'ndsè chibà? ⁶Mì tsa tà jè-jìn nga tijiòn bixkàn-koo-no xàngiqo, skanda yaá mahíkoo kjosi ra tjín-no ya ngixkon xítaxá ra mì tsa ya makjiín-lá a'ta 'tse Cristo. ⁷Jngo kjoá ra 'ñó 'cho tjín koni 'sín nga inchima'tin jiòn nga tijiòn bixkàn-kjo-no. ¿Mé-ni mì tsa ta níkjiín-no 'kiá nga kó níkó-no, kó tsa tà jyò bítssajna 'kiá nga machijé-no? ⁸Tanga jiòn, ta isáá 'ñó 'cho tjín kjoá ra 'nià; kó skanda tijiòn nichijé-la xàngiqo ra 'ndsè chibà.

⁹ ¿A mí 'ya jiòn nga jñà xítə ra mì tsa kjoakixi 'sín, mì kì ma kjoāha'sen-jin ya l'nde ñánda tíbatéxoma Nainá? Jñà ra xítə chijngi, jñà ra ta xkósòn 'tse xítə bexkón koni tsa nainá, jñà xítə ra ijye ixan ko takó kjoāchijngi 'sín, ko jñà xítə 'xín ra tì xítə 'xín xákjén fahijoko-nì, ¹⁰ jñà ra xítə chijé, jñà ra mejèn-la nga tse 'se-lə tsajmì, jñà ra xítə 'chi, jñà ra chjajno-lə xítə xákjén, ko jñà xítə ra kondachä-la xákjén nga síchijé-lə; kì tà chjàn bìndočha-la ijo-no, nga njngó xítə ra kotjín kjoā'cho 'sín komá kijchò ya ñánda tíbatéxoma Nainá. ¹¹ 'Koaá kjòn i'ka jiòn nga tì'sə kjomé, tanga 'ndi 'ndi jè Nainá ijyeé tsiníjno jè jé-najiòn, ko ijyeé tsikítsahijyo'taxìn-no ra a'ta 'tse jé, ijyeé xítə kixi ki'sín-no; ngi koó nga'ñó-lə Jesucristo ra tijna ítjòn-ná ko nga'ñó 'tse Inìma Tsje-lə Nainá nga ko'sín kisiko-no.

Kó'sín nga jé Nainá jeya sìlkijneé a'ta 'tse ijo-ná

¹² Tjín i'ka jiòn ra bixó: "Maá 'siaqan tà mé ra mejèn-na." Kixíi kjoā, ma-ní, tanga mì tsa ta nga'tsì-ni kjoā nga kjen ndiyá-ná; 'koāá ma-ni nga mì kì tsja'ndé-lə ijo-ná ñáq kjoā ra sìlkijne-na. ¹³ Tsó lén ra tjín: "Tsajmì ra chineé, 'tseé ìndsi'bé ko jè ìndsi'bé, jè machjeén-lə tsajmì ra chineé." Tanga ta ngajòo, jè Nainá sìlkjehe'ta nichjin-lə. Tanga jè ijo-ná, mì tsa ki xá-lə nga kjoāchijngi 'sieén, kií xá-lə nga a'ta 'tse Nainá sìchjeén, nga jè ijo-ná, 'tseé Nainá. ¹⁴ Koni 'sín ki'sín Nainá, nga isikjaáya-lə jè Na'ín-ná Jesús, 'koāá tì'sín ngi koó nga'ñó-lə nga sìlkjaáya-ná ra jién. ¹⁵ ¿A mí tjíjin-najiòn nga jè ijo-ná yaá majngoko ijo-lə Cristo? ¿A maá sìchjeén jè ijo-lə Cristo nga ya sijngokeé ya ijo-lə jngo chjoón skáya? Majìn, mì kì komá. ¹⁶ Ko, ¿a mí tjíjin-najiòn? Tsa 'kiə jngo xítə 'xín, jngo chjoón skáya kjójnakö, jngoó ijo ma-ni. Nga 'koāá 'sín tichjá Xajon-lə Nainá nga tsò: Ta jngoó ijo kama-ni ngajòo. ¹⁷ Tanga jè xítə ra jè Na'ín-ná tífakjo-ko, ta jngoó iníma tsje ma-ni. ¹⁸ Tinch'a'tàxìn-la kjoāchijngi ra sijé ijo-no. Ta mé-isa jé ra bátsji xítə, mì tsa ijo-lə beton; tanga jè xítə ra kjoāchijngi 'sín, jè ijo-lə beton. ¹⁹ ¿A mí 'ya jiòn nga jè ijo-najiòn jè ma ni'ya-lə Inìma Tsje-lə Nainá ra jè Nainá kisingatsja-najiòn nga yaá tífajin ya iníma-no? Jè ijo-najiòn, mì tsa tì tsajión-nájiòn. ²⁰ Jè Nainá ijyeé xá tsatse-najiòn, ijyeé tse tsikíchjítjì-no; 'koāá ma-ni jè Nainá jeya tìkíjna jiòn ra a'ta 'tse ijo-no, nga jè Nainá, ijyeé jè chja'nda-no.

Kjoaq 'tsé xítá ra bixan

7 ¹A'ta 'tsé 'én ra ichjinangi-nájiòn nga inikasén-ná xajon nga bixó nga isaqá-la nda tjín tsa mì kì kixan jñà xítá. ²Tanga ta ngatjí-la nga ya naxindá-najíòn 'ñó tjín ra kjoachijngi, machjeén-ni nga jngó jngó xítá 'xín kata'se-lá chjoón-lá ko nga jngó jngó íchjín kata'se-lá 'xín-lá. ³Jè xítá 'xín ko'sín nda katasísin-lá jè chjoón 'kiá nga kjójnako ko jè chjoón tíl'koáá ko'sín nda katasísin-te-lá jè 'xín-lá 'kiá nga kjójnako. ⁴Jè chjoón, mì tsa tí ta jè kindá-lá ijo-lá, ijyeé 'tsé 'xín-lá. Ko jè xítá 'xín, tíl'koáá mì tsa tí ta jè kindá-lá ijo-lá, ijyeé 'tsé chjoón-lá. ⁵Kì ijo-no nixkon-la xàngioo nga jngó jngó-no; ta 'kiáá-la tsa ngásòn xá jchibaya-no tsa jè nichjin 'kiá nga mején-no kítsa'ba-la Nainá; ra komá askan-nioo, machjeén-ní nga sisin india-ila xàngioo, mé-ni nga mì jè xítá-níí skoondachá-no 'kiá nga tsa mì kì tí chíkjoaa-no nga xín tsjáhijyo-la xàngioo. ⁶Jè 'én ra kotíxian-no, ta 'an-ná ra ko'sín títsja'ndé-no, mì tsa koni jngó kjotéxoma tibijná-no. ⁷Ra a'ta tsá'an ndaá-la 'sé tsa nga'tsí xítá ta ko'sín katitsajna koni 'sín nga týná ra 'an, tanga nga jngó jngó xítá kja ki'tsí kja ki'tsí jngo-lá kjotjò ra 'tsé Nainá nga kó'sín kítsajna, kja kj'ií kja kj'ií 'sín títsajna nga jngó jngó xítá.

'Én ra tsijen xá kotíxian-na

⁸Jñà xítá ra títsajna tajngo ko jñà íchjín ra ijye 'ken 'xín-lá, ndaá-la tjín tsa ta ko'sín katitsajna tajngo koni 'an. ⁹Tanga tsa mì kì chíkjoa-lá nga bìtsajna tajngo, isaqá nda-ni tsa katixan, mì 'koá-ni tsa jè kjoaská 'tsé ijo-lá sìkkijne-la.

¹⁰Tanga jñà ra ijye ixan, 'koáá 'sín tsja-lá jè kjotéxoma räkii; tanga mì tsa tsá'an jiàan jè kjotéxoma, 'tsé Na'ín-ná. Kì tà chján tsjin-ni xákjién. Jè chjoón, kì tà chján tsjin-ni 'xín-lá. ¹¹Tanga tsa tsjín-ni 'xín-lá, kì tà chján kj'ií 'xín bixan-ko india-ni; isaqá nda-ni tsa katajoónda india-ni ko 'xín-lá. Ko jè xítá 'xín, kì tà chján tsjin-ni chjoón-lá.

¹²'Koáá 'sín tixin-lá jñà ra kj'ií xítá ra ta kjobítsjen tsá'an, mì tsa jngó 'én ra Na'ín-ná kitsjá: Tsa jngó xítá 'xín ra makjiín-lá 'én-lá Nainá týnako jngó chjoón ra mì kì makjiín-lá, tsa jè chjoón tsò ikon nga bijnakó, ko'sín katijnako, kì tà chján tsjin-ni xákjién. ¹³Ko tsa jngó chjoón ra makjiín-lá 'én-lá

Nainá, mì kì makjiín-lə jè 'xín-lə kō tsa tsò ikon nga bijnako chjoón-lə, katijnako-ní, kì tà chjàn tsjin-ni xákjín. ¹⁴ Jè xítə 'xín ra mì kì makjiín-lə, a'ta 'tseé chjoón-lə matsje-ni, [nga jè chjoón, makjiín-lə 'én-lə Nainá]. Kō jè chjoón ra mì kì makjiín-lə, a'ta 'tseé 'xín-lə matsje-ni, [nga jè 'xín, makjiín-la 'én-lə Nainá]; tsa majin, jñà ixti-lə xítə kìi, mí-la tsa xítə tsje koxki ya ngixkòn Nainá; tanga 'ndi 'ndi, jñà ixti-lə xítə kìi, ijyeé tsje 'ya-lə ya ngixkòn Nainá. ¹⁵ Tanga tsa jè xítə ra mì kì makjiín-lə 'én-lə Nainá mejèn-lə nga tsjín-ni xákjén ra 'én-lə Nainá makjiín-lə, katatsjin-ni. Ngä mì kì tjínè-lə nga kjo'ñó kítsajnañó xákjén. Ngä kií xá kiìchja-ná Nainá nga 'nchán kitsajneé. ¹⁶ Tanga ndaá katasijin-li ji chjoón ra makjiín-li 'én-lə Nainá, mì kì 'ya-ni tsa kií-ni nichjin a'ta tsaji-ní nga koma kitjokajin kjohi'in jè 'xín-li. Kō ji ra 'xín 'mì-li ra makjiín-li 'én-lə Nainá, mì kì 'ya-ni tsa kií-ni nichjin a'ta tsaji-ní nga koma kitjokajin kjohi'in jè chjoón-li.

¹⁷Nga jngó jngó xítə, machjeén-ní nga ko'sín katasíjchá ijo-lə koni 'sín nga kitsjá-lə Nainá kō koni 'sín nga kjòn 'kiä nga ti'sa Nainá kiìchja-lə nga xítə-lə ki'sìn. 'Koqá 'sín tjín kjohixi ra tsja-lə nga'tsì xítə naxíndá-lə Cristo. ¹⁸Tsa tjín i'ka xítə ra ijye tjí'ta chibä ijo-lə ra kjoä 'tse circuncisión 'kiä nga xítə-lə Cristo kjomà, ta ko'sín katitsajna, kō tsa tjín i'ka ra kjè kì tjí'ta chibä ijo-lə, kì tà chjàn tì bí'ta chibä-ni ijo-lə. ¹⁹Ngä mì tsa jè ra 'ñó chjí-lə tsa tjí'ta chibä ijo-lə kō tsa mì tjí'ta chibä ijo-lə; jé ra 'ñó chjí-lə tsa nda kitjasòn jñà kjotéxoma-lə Nainá. ²⁰Nga jngó jngó-no ko'sín titsajna koni 'sín nga titsajna 'kiä kiìchja-no Nainá. ²¹Tsa 'kiä nga kiìchja-li Nainá tsa chi'nda 'ñó tijni, kì tà chjàn makájno-li, tanga tsa maá bijnandií-ni, tijnandií-ni. ²²Jè xítə ra chi'nda'ñó tijna 'kiä nga kiìchja-lə Nainá nga kjokjiín-lə 'én-lə, ijyeé tijnandií-ni 'ndi 'ndi ra a'ta 'tse Cristo. Tanga jè xítə ra tijnandií-ni 'kiä nga kiìchja-lə Nainá, 'ndi-ni chi'nda'ñó-lə Cristo tijna. ²³Jè Nainá ijyeé xá tsatse-najion; kì tà chjàn bi'nde jiòn nga kjí'i xítə chi'nda'ñó-lə 'sín-no. ²⁴Jiòn ndí 'ndse kō ndí tichjeé, koni 'sín nga titsajna jiòn nga jngó jngó-no 'kiä nga ti'sa kiìchja-no Nainá, 'koqá 'sín titsajna ya ngixkòn Nainá.

²⁵A'ta 'tse xítə ra takó títsajna tajngo, tsìn jngo-na kjotéxoma ra tsja-lə ra 'tse Na'ín-ná, tanga 'koqá 'sín kosòn-lə ra 'an koni 'sín tsò kjobítsjen-na, nga jè Nainá 'ñó kjohimake-na mé-ni

nga kōma 'an koāà'tátákon-na xīta. ²⁶Ta ngatjì-la nga 'ñó i'in chon nīchjin ra titsajneé 'ndi 'ndi, 'koāá 'sín síkítsjen ra 'an, ndaá-la tjín tsa ta kō'sín katitsajna jñà xīta koni 'sín nga titsajna skanda 'ndi 'ndi. ²⁷Tsa tjín-li chjoón, kì tà chján jmi-nì, kō tsa tsìn-li, kì tà chján chjoón fatsji. ²⁸Tsa kixan-ní, mì tsa jé-ni; kō tsa jngó tsati xāngó kixan, tī'koāá mì tsa jé tibátsji; tanga 'koāá ma-na 'kiā nga ijye kixan, kjohi'iín koto, kō jè ra majin-na ra 'an tsa kō'sín katama'tin.

Kó'sín tjínè-lä nga 'sieén jién ra makjiín a'ta 'tsé Nainá

²⁹Ndí 'ndsé, mején-na nga nda katasijin-najíon, tjín chiba-isa-ná nīchjin nga ma sihitjasón-lá Nainá; 'koāá ma-ni jè xīta 'xīn ra tjín-lä chjoón, kō'sín kata'sín koni tsa tsìn-lä chjoón. ³⁰Kō jñà xīta ra kjoba títsajin, kō'sín katitsajna koni tsa mì ba tjín-lä; kō jñà ra 'sí tjín-lä, kō'sín katitsajna koni tsa mì 'sí tjín-lä; kō jñà ra batse tsajmì, kō'sín kata'sín koni tsa mì mé ra tjín-lä. ³¹Kō jñà ra fítjingi-lä kjoā ra tjín i isà'nde, kō'sín kata'sín koni tsa mì ya inchifítjingi-lä. Nga jè isà'nde ra titsajnasén, ta koto-ní.

³²Mején-na tsa nimé kjoā níkájno 'sé-najíon. Jè xīta ra tíjna tajngo, jè síkájno kjoā ra 'tsé Na'ín-ná kō mé kjoā ra nda sasén-lä jè Na'ín-ná. ³³Tanga jè xīta 'xīn ra ijye tjín-lä chjoón, jñá síkájno kjoā ra tjín i isà'nde kó'sín isā nda kíjnako chjoón-lä; ³⁴jò skoya kjoā tísíkájno. Tī'koāá jè chjoón ra tíjna tajngo kō jè tsati ra kjè kì bixan, kíí síkájno kjoā 'tsé Na'ín-ná, kó'sín nga tsje sīkjína ijo-lä kō inìma-lä. Tanga jè chjoón ra tjín-lä 'xīn, jè síkájno kjoā ra tjín i isà'nde kō kó'sín isā nda kíjnako 'xīn-lä.

³⁵Kjonda tsajíon-najíon nga kō'sín tíxian-no, mì tsa ki-ni nga 'an tibatechjá-no. Kií kō'sín tíxian-no, mé-ni nga nda kjón titsajna jiòn, nga mì ta kjíi kjoā kotékjáya-no nga sixá-la Nainá.

³⁶Tsa jngó xīta kō'sín tíma-lä nga mì nda tī'sín nga kjè bixan-kō chjoón ra ijye tíjnanda-lä kō tsa ijyeé ijchó chibā-lä nga kixan, 'koāá 'sín kata'sín koni 'sín tsò-lä kjobítsjen-lä; katixan-kō, nga mì tsa jé-ní. ³⁷Tanga jè ra kō'sín ngi kō inìma-lä ijye iskosòn-lä nga takó kjè ma kíjnako chjoón ra ijye tíjnanda-lä, mì tsa yá ra kjo'ñó tī'sín-lä, tsa maá kichíkjao-kō-lä ijo-lä, ndaá-ni tsa mì kixan-kō. ³⁸Nga jè ra bixan, ndaá tī'sín, kō jè ra mì kì bixan, isā ta nda tī'sín.

³⁹Jè chjoón ra ijye ixan, yaá itsabá'ñó 'xín-lä 'kia nga týnakon-isa jè 'xín-lä, tanga tsa kiyá jè 'xín-lä, ijyeé týnandíj-ni; komaá kixan india-ni nga kýnakó nílsín ta yá xíta ra mején-lä, tsa ta 'én-lä Nainá makjíin-lä. ⁴⁰Tanga 'koqá xiaan ra 'an, isaá-la ta nda-ni tsa ta ko'sín kíjna tajngó jè chjoón ra ijye 'ken 'xín-lä. Ko 'koqá ma-naá nga tjín-te-na jè Iníma Tsje-lä Nainá, ko já-la ra ko'sín tísíchiya-na.

Tsajmì ra sinchá ya ngixkön ra ta xkósòn

8 ¹Jè ra kjoqá 'tse ijo-lä cho ra biya a'ta 'tse xkósòn ra nainá tsò-lä xíta isà'nde, jiòn-jiòn bixó-nó nga nga'tsí-ná ijyeé tjín-ná kjoachjine a'ta 'tse kjoqá kíi. Kixíí kjoqá, tanga 'kia nga tjín-ná kjoachjine, ma'ngaá takén. Tanga 'kia nga tjín-ná kjotsjacha, isaá nda 'bì nga'ñó-lá xàngieé. ²Tsa tjín i'ka ra ko'sín síkítsjen nga ijyeé 'ñó nda machiya-lä, takó kjè tsa nda be kjòn-ni koni 'sín tjínè-lä nga ské. ³Tsa yá xítä-ni ra tsjake Nainá, jè Nainá ndaa'bexkon xítä kíi.

⁴'Koqá xián-no kó'sín tjín, a maá chine ijo-lä cho ra biya a'ta 'tse xkósòn ra nainá tsò-lä xíta. Bixó-nájiòn nga ijyeé 'ya nga jngo xkósòn ra nainá tsò-lä xíta isà'nde, mì tsa mé nga'ñó tjín-lä, nga ta jngoó ma-ni ra ngi Nainá. ⁵Nílsín takó tjín ya jáñ ngajmi ko ya a'ta nangi jñà ra ko'sín nainá tsò-lä xíta. (Koni tsò-ni kjoqá nga kjín ma-ni ra nainá ko ra na'lín-ná.) ⁶Tanga ra a'ta tsajíen, ta jngoó ma-ni ra Nainá, jè ra Na'lín-ná ma, jè ra a'ta 'tse nchrabá ijye-ni nga'tsì tsajmì ra tjín; ko kií xá titsajna-ná nga jè chja'nda-ná ra jién. Ko ti'koqá ta jngoó ma-ni jè ra týna ítjòn-ná, jè Jesucristo, jè ra a'ta 'tse nga'ñó-lä ma isinda-ni nga'tsì tsajmì ra tjín, ko skanda a'ta 'tseé titsajnakon-te-ná ra jién.

Kó'sín nga tjínè-lä nga kotsjacheé xàngieé

⁷Tanga mì tsa ta nga'tsì-ni xítä ko'sín nda be kjoqá kíi; nga tjín i'ka ra ko'sín nga-lä skanda kjotseeé nga jñà bexkón xkósòn ra nainá tsò-lä; takó 'koqá 'sín síkítsjen, 'kia nga kjine tsajmì ra ya mangatsja xkósòn, koni tsa takó inchibexkón-ní. Ta ngatjì-lä nga inda tjín ya ajin kjobítsjen-lä, 'koqá ma-lä tsa inchibátsji-jé-lä ijo-lä. ⁸Jiòn, 'koqá 'sín bixó jiòn, nga mì tsa a'ta 'tse tsajmì ra ma chine isà nda skaábétjó-ná Nainá. Tsa kichieé, mì tsa isà nda kjòn komeé; ko tsa mì kí kichieé,

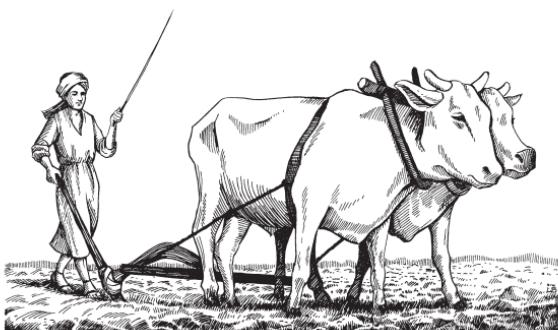
mì tsa isá 'cho kjòn komeé ya ngixkon Nainá. ⁹Kixíí kjoa, ni'sín ko'sín tjín, tanga tikòndako-no jñà xàngieé, kì tà jiòn ngatjì-no nga koàtsji-lä ijo-lä jñà 'ndsé ra inda tjín-isa ya ajin kjobítsjen-lä. ¹⁰Tsa tjín i'ka jiòn ra ko'sín tsò nga tjín-la kjobítsjen nga maá chine ta mé ijo-ni, tsa ya fi kàkjèn ya i'lnde ñánda nga jeya tínkíjna xkósòn ra nainá tsò-lä xítä, tsa skë jngo 'ndsé ra inda tjín ya ajin kjobítsjen-lä, ¿a mí tsa ti'koä kjinchrabàjin ikon nga skíne tsajmì kíi? ¹¹Jè xítä ra ya fi kàkjèn-ko jè kjobítsjen-lä ra tsò, nga maá chine ijye ta mé tsajmì-ni, ta jè-ni ngatjì-lä nga ya skajin jé jè 'ndsé ra inda tjín ya ajin kjobítsjen-lä ra ti'koä jè Cristo 'ken-tjì ngájo-lä. ¹²'Kia nga ko'sín fatsji-jé jiòn ra a'ta 'tse jñà 'ndsé ko a'ta 'tse jñà tichjeé nga fatsji 'chin-la ya ajin kjobítsjen-lä ra inda tjín, yaá-ni a'ta 'tse Cristo nga inchifatsji-jé jiòn 'kiä nga ko'sín inchi'nià. ¹³'An, tsa ta jñá-ni ngatjì-lä tsajmì ra kjíne nga koàtsji-jé 'ndsé, isá-la nda-ni nga mì ti ijo skíne-na mé-ni naga mì ti tsja jé skajin-ni.

Kjoa ra tjí'nde-lä nga 'síin jè xítä ra jè Cristo bíxáya-la

9 ¹¿Mé-ni mì kì makjiín-no koni 'sín nga xian-no? ¿A mí tsa jè Na'ín-ná Jesucristo xá tsikíxáya-na? ¿A mí tsa tijñandiáa ra 'an? ¿A mí tsa xkoàan kíjtse-na Jesús ra tijna ítjòn-ná? ¿A mí tsa jiòn ma jiòn xá-nä ra a'ta 'tse Na'ín-ná? ²Ni'sín tjín i'ka xítä ra ko'sín tsò nga mì tsa Cristo tsikíxáya-na; tanga tjíjíín-no ra jiòn nga jè tsikíxáya-na. Ko 'kiä nga ko'sín makjiín-no ra a'ta 'tse Cristo, yaá 'ya-lä nga kixí kitíi kjoa nga jè tsikíxáya-na.

³'Kia nga jngo xítä kjonangi-naä ra kondra tsä'an, kií'sín xin-lä nga bási~~kotjia~~ ijo-na. ⁴¿A mí tsa tjí'nde-najin nga 'ki-najin ra kíchí-jín ko ra 'sio-jín? ⁵¿Ko a mí tjí'nde-najin nga kitjájmekó-jín ra chjoón-najin ma, ra ti'koä 'én-lä Nainá makjiín-lä, koni 'sín 'sín jñà xítä ra i'ka ra ti'koä Na'ín-ná tsikíxáya-lä, jñà ra 'ndse ma Na'ín-ná ko jè Cefas [jè ra tsò-ni Pedro]? ⁶Ko, ¿a ta 'aán-ná ko Bernabé ra kjo'ñó tjíne-lä nga sixá-jín nga sakò-najin ra ma chjine-jín? ⁷¿A tjín i'ka xítä ra chíchàn síxá ra tijñà bichjí-ilä ijo-lä? Ko, ¿a tjín xítä ra bíjtë yá ra bajà-lä to ra ma chine, ko mì kì kjine-ni jè to-lä ra bajà? Jñà xítä ra tjín-lä nchraja-tsíjín, ¿a mí tsa 'bi tsjín ra bachrje-lä? ⁸Kì tà chján ko'sín níkítsjen jiòn, tsa tà kjobítsjen 'tse xítä-ní

ra tísichjéen ra 'an. ¿A mí tsa ko'sín táchja-te kjotéxoma-la Nainá? ⁹Jon, 'koáá 'sín táchja jè kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, nga tsò: Jñà nchrája ra bíncchi, kì tà chján na'ya bí'a-la tsa'ba. 'Én kíj mì tsa ko 'sín tsò-ni nga Nainá 'ñó makájno-la a'ta 'tse nchrája; ¹⁰a'ta tsajén-né ra 'ñó makájno-la, ko a'ta tsajén-né nga ko'sín kisinda jè kjotéxoma-la Nainá. Nga jè ra síkínchi nchrája ko jè ra sítsje tsajmì ra majchá-la, tjíngoo ikon nga inchikoñá-la nga tjábé chiba-la tsajmì. ¹¹'Kia ngajin tsí'kénajmí-lajin 'én ra nda tsò, 'koáá 'sín jngoya-la koni

tsikitjeé jngo-jin tjachó ya ajin iníma-najíon. ¿A sí taxki tseé inchinijé-lajin tsa 'kj-nájin tsajmì ra machjeén-najin nga ma kitsajnakon-najin? ¹²Tsa jñà ra kj'í xítá, tjí'ndeé-la nga kjábé chiba tsajmì ra a'ta tsajíon, ¿a mí tsa isa 'ñó tjí'nde-najin ra jin nga ti'koá tjábé chiba-najin?

Tanga mì tsa ko'sín inchíniá-jin koni 'sín nga tjí'nde-najin; ta inchinikjiín-nájin ni'sín ta mé kjoá-ni, ta ngatjì-la nga majin-najin nga katasatéchjá-la jè 'én xítse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo. ¹³Jiòn, ndaá tjíjin-no nga jñà xítá ra ya síxá ya i'nde tsje-la Nainá, jñà kjine tsajmì ra ya tjín; ko jñà ra ya síxá ya i'nde ñánda nga jñà xítá bíson kjojtò-la nga síngatsja Nainá, bakóó chiba-la ijo-la chò ra ya sihijyosón. ¹⁴'Koáá ti'sín ijye kitsjá kjohixi jè Na'ín-ná nga kitsò: Jè xítá ra 'keénajmíya 'én xítse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, yaá katasakó-la mé tsajmì ra kíjnakan-ni. ¹⁵Tanga ra 'an, ni kjè tsa jè kjohixi rakii sikjéen, ko ni mì tsa ki xá tibindá-najíon jè xajon rakii mé-ni nga ko'sín siko-najíon. Isáá nda-ni tsa katabiya jnchro, mì 'koá-ni

tsa yá ra kjoahíxìn-na jè kjotsja ra tjín-na koni 'sín nga ta kjojtò 'benájmíyaq 'én xítse ra nda tsò.

¹⁶ 'Kiä nga ko'sín 'benájmíyaq jè 'én xítse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, mì tsa ki-ni nga 'an jeya sìkíjnaq ijo-nä, nga xá 'koaqá 'sín ijye tjínè-na nga 'siaan. Ima-ró-na tsa mì kì 'kenájmíya jè 'én xítse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo. ¹⁷ Tsa tà 'qán tsiki'tín-lä ijo-nä koni 'sín nga tí'siaan jè xá räkii, tjínè-a-na nga ton sìkíjne; tanga tsa jngóo kjoä ra tjínè-na nga tísihítjasòon, tsó-ni kjoä nga jè xá ra Nainá kisingatsja-na tísihítjasòon. ¹⁸ Jè chjí-nä ra titjábé-na, jè-ní nga tjín-lä kjotsja jè iníma-nä 'kiä nga 'benájmíyaq 'én xítse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, nga mì tsa tísíkíchjí jiàan; ni'sín tjí'nde-na nga a'ta 'tse 'én nda-lä Cristo kótijnakon-na, mì tsa ko'sín tí'sin jiàan. ¹⁹ Ni'sín týnandiáa, nga mì tsa chí'nda maa, tanga chí'ndaá tí'siaan ijo-nä a'ta 'tse nga'tsi xita, mé-ni nga isa kjìn xita koma 'kenájmí-la 'én-lä Cristo nga katakjiín-lä. ²⁰ 'Kiä nga ya týnajin-lä jñà ra xita judío, 'koaqá 'sín 'siaan koni tsa xita judío-te ra 'an, mé-ni nga koma kichjà-lä 'én-lä Cristo nga katakjiín-lä. Ko ni'sín ra 'an, mì tsa ti kjo'ñó tjínè-na nga jè kjotéxoma-lä Moisés sìhitjásòon, tanga 'kiä nga ya týnajin-lä jñà xita ra kjo'ñó bínè-lä ijo-lä nga kjotéxoma sìhitjasòn, 'koaqá ti'sín 'siaan ra 'an koni 'sín 'sín xita kii, mé-ni nga koma kichjà-la 'én-lä Cristo nga katakjiín-lä. ²¹ 'Kiä nga ya týnajin-lä jñà xita ra mì tsa ya inchimajchájin kjotéxoma-lä Moisés, 'an, 'koaqá ti'sín 'siaan koni jñà xita kii mé-ni nga ma kichjà-lä 'én-lä Cristo nga katakjiín-lä. Tanga mì tsa ki-ni nga mì ya tímajchájiaan kjotéxoma-lä Nainá. Nga jé kjotéxoma-lä Cristo tímajchájiaan. ²² 'Kiä nga ya týnajin-lä jñà xita ra takó inda ijncha a'ta 'tse Nainá, 'koaqá ti'sín 'siaan ra 'an koni tsa takó inda tísen ra a'ta 'tse Nainá mé-ni nga ma kósiko-na nga tjó nga'ñó-ni a'ta 'tse Nainá, jñà ra takó inda ijncha. Yaá síngásòn-kö ra 'an ni'sín takó kjòn xita, koni tsa ko'sín kji-te koni ra jñà, ta kó'sín-ni nga koma kochrjékajin i'kaaq kjohi'in ra kjoä 'tse jé-lä. ²³ Kií ko'sín 'sin-naq kjoä kii ra ta ngatjì 'tse 'én xítse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo mé-ni nga a'ta 'tse sakò-te-na kjonda.

²⁴ Jiòn, ijyeé nda tjíjin-no 'kiä nga mahachikon xita, nga'tsí-ni xita nga mahachikon, tanga ta jngó kjón-ni ra sìkíjne ko tjábé-lä kjotjò. Jiòn, ko'sín nda tìchikon ra a'ta 'tse Nainá mé-ni nga sìkíjne-no ko tjábé-no kjotjò ra tsjá. ²⁵ Nga'tsì xita ra

sískákjo ya ñánda nga maská, nda kjón bìtsajnanda ítjòn, mì tsa jñà síchjeén-jìn tsajmì ra 'cho síko. Kií ko'sín 'sín-ni mé-ni nga siikijne-ni nga ma tjábé-lä kjomjò; tanga ra ma askan-nioo jè kjomjò ra 'bì-lä, fitson-ní; tanga jién, jè bixkàn-tjié nga katatjábé jngo-ná kjomjò ra mì fitson skanda ta kjiá-nioo.²⁶ Mì tsa ta ko'sín tímahachikon ra 'an [ra a'ta 'tsé xá-lä Nainá] koni jngo xítä ra mì kì be ñánda kijchò; ti'koaqá mì tsa ko'sín tí'siaqan koni jngo xítä ra 'béjin 'bél'a isén 'kiä nga 'bé-lä chrjango xákjién nga kjaán-ko.²⁷ Ta isaá jnchro 'an, 'koaqá 'sín biné-lä ijo-nä nga kata'se-na kjoħil'in, mé-ni tsa 'kiä nga ijye ítsakon-yá-lä xítä ra kjíi, mì tsa ti 'an tsjin-tákon-na ijo-nä nga sijhíja kjomjò ra tjínè-na nga sikíjne.

Kó'sín tjín xkósòn ra tíjna-ná a'ta 'tsé naxindá Israel

10 ¹Jiòn ndí 'ndisé ko ndí tichjeé, nda kjón katasijin-no nga jñà xítä jchínga kjin-ná, ['kiä nga itjojin ya naxindá Egipto], yaá tsikimangi'ngién ya ifi [jè ifi ra kijí ítjòn-lä], ko ti'koaqá nga'tsiò yaá tsatojin ya ndáchikon.

²Nga'tsi xítä kii, yaá isatíndá ya ajin-lä ifi ko ya ajin ndáchikon mé-ni nga kjomà ya tsikitsajnjtí-kö-ni jè Moisés.

³Jngoó ndiyá tjín-ni tsajmì ra iskine ra a'ta 'tsé kjoħkón-lä Nainá inchrabà-ni. ⁴Ti'koaqá ta jngoó ndiyá-lä nandá ra ki'tsi, ra ti'koaqá a'ta 'tsé kjoħkón-lä Nainá inchrabà-ni ra itjokjá naxi ra a'ta 'tsé Nainá 'ji-ni ra ya tsakáhijtako xítä kii ta kó'sín nga kijí; ko jè naxi rakii jè Cristo-ní. ⁵Kjameé ta nga'tsi jñà xítä kii, mì kì kisasèn-lä Nainá koni 'sín nga ki'sin; 'koaqá ma-ni nga ya 'ken ya i'nde a'ta xin ñánda nga nangi kixi.

⁶'Kiä nga ko'sín kjomà ta nga'tsi kjoaqá kii, jngoó xkósòn isijna-ná ra jién, mé-ni nga mì ko'sín jñà siikjaájin-né kjoaqá ra 'cho tjín, koni 'sín ki'sin xítä kii, nga jñà isikjahájin jñà kjoaqá ra 'cho tjín. ⁷Ko kì chján jñà minchaxkó'nchi'ta-la ko 'yaxkón jñà ra ta nainá xkósòn-lä xítä, koni 'sín ki'sin i'ka jñà xítä kii, nga 'koaqá 'sín tħichja xajon ra tjí'ta 'én-lä Nainá nga tsò: "Jè naxindá tsijen kjón tsikitsajna nga tsakjèn ko nga ki'tsi, ko akjòn kisíská [nga kijtsekkón jè nainá xkósòn]."⁸ Ko mì tsa ko'sín kjoħchijngi 'sieén ra jién, koni 'sín ki'sin i'ka jñà xítä kii, nga 'koaqá kjomà-ni nga sí kaján jmi 'ken nga ta jngo nichjin. ⁹Ko mì tsa ko'sín chjí'té Na'ín-ná koni 'sín ki'sin i'ka jñà xítä kii nga iskó'ta Na'ín-ná, nga kií jnchro ko'sín kjomà-ni nga ta

yeé tsi'ké-lá nga 'ken. ¹⁰Tí'koqá mì kì ko'sín tsjájé'tá-lá Nainá, koni 'sín ki'sín i'ka jñà xítä kii nga tsjakjajé'ta-lá Nainá, 'koqá 'sín kjomà-ni nga 'ji jngo lókjalí ra ma-lá síkjehesòn xítä nga isi'ken jñà xítä kii.

¹¹Jngoo xkósòn isijna-ná ra jién 'kiä nga ko'sín kjomà'tin jñà xítä kii, ko kií ko'sín isi'ta-ni ya Xajon-lá Nainá mé-ni nga katachiya-ná nga mì ko'sín 'sieén, jién ra titsajnakeén níchjin ra tífehe'ta-ni 'ndi-ni. ¹²'Koqá ma-ni jè ra ko'sín tsò nga ijyeé kixi tijna ra a'ta 'tse Nainá, nda katasíkonda ijo-lá nga mì jé skajin. ¹³Nga'tsì kjoqá ra tíkajin jiòn skanda 'ndi-ni nga titjá'ta kjoqá ra makjiín-no, jñá-ní kjoqá ra ko'sín ma'tin ta yá xítä-ni. Tanga jè Nainá, ngi xítä kixií ra jè; maá jè kjó'ta takòn jiòn nga mì kì tsjá'nde ra jè nga isä tse kjohi'in sìkjiín jiòn koni 'ki nga ma chíkjoqko-no. 'Kiä nga mé kjoqá ra skajin jiòn, nga tjá'ta kjoqá ra makjiín-no, jé Nainá skiixa'nde kó'sín nga ma kítjokajion kjoqá kii, mé-ni nga ma chíkjoqko-no.

Kó'sín tjínè-lá nga sìkítsjen-yeé a'ta 'tse 'kiä nga tsakjèn-kö xítä-lá Jesús

¹⁴'Koqá ma-ni jiòn ndí 'ndsé ra tsjake-no, kjiín tìkíjna-la kjobítsjen-no xkósòn ra nainá tsò-lá xítä. Kì ni ta itsé jè 'yaxkón. ¹⁵'Koqá 'sín tibakó-no koni tsa ijye xítä chjineé jiòn; ya nda jchibaya-no koni 'sín nga tixin-no. ¹⁶'Kiä nga 'yé jè ra tjíya chitsín ra ijye kjòchikon'tin, yaá níngásòn-kjeé ko jè jní-lá Cristo, ko jè niñó nchrajín ra niñoyeé, yaá níngásòn-kjeé ko jè ijo-lá Cristo. ¹⁷Ni'sín 'nó kjìn ma-ná ra jién, jngoo-ni niñó nchrajín ra chineé, 'koqá ma-ni nga jngoo ijo ma-ná ta nga'tsì-ná jién.

¹⁸Chítsijen-la jñà xítä naxindá Israel, jñà ra kjine ijo-lá cho ra mangatsja Nainá ya ñánda nga biya cho, yaá sìngásòn-kjoko ko jè kjotjò ra mangatsja Nainá. ['Koqá tí'sín jngoya-te-la tsa jiòn chjineé ijo-lá cho ra sí'ken-lá nainá xkósòn-la xítä.] ¹⁹Ko, ¿kó tsò-ni 'én ra kótixian-no? ¿A tsó-ni kjoqá nga tjín-lá nga'ñó jñà cho ra ya biya-lá nainá-lá xítä isà'nde; ko a tsó-ni kjoqá nga tjín-te-lá nga'ñó jñà nainá kii? ²⁰Majin; tsó-ni 'én ra kótixian-no, 'kiä nga jñà xítä ra mì kì bexkon Nainá sí'ken kjotjò cho, iníma 'cho-lá nií-ní ra ko'sín sìngatsja kjotjò-lá, ko mì tsa jè-jìn Nainá. Ko majin-na ra 'an nga jè xítä-nií sìngásòn-kö jiòn. ²¹Mì kì nda tjín tsa 'kiä ya 'yò jiòn jè ra tjíya

chitsín koni 'sín kitsjá kjohixí Na'ín-ná ko tí'koáá 'sioò jiòn je
ra yá singásòn-kó inìmá 'cho-lá nií. Tí'koáá mì kì nda tjín tsa
'kia nga bichi jiòn niñó nchrajín nga yá níngásòn-kó Nainá ko
tí'koáá kichi-te jiòn nga singásòn-kó inìmá 'cho-lá nií.²² ¿O ra
mején-no nga sijti-la Na'ín-ná nga katamachini? ¿A isá nó
tjín-no nga'ñó ra jiòn koni ra je?

Kó'sín nga ta jé kjoà 'sieén ra je Nainá jeya tílkíjna

²³ Kií 'sín tsò xítá nga tjí'nde-ní nga 'sieén ta mé kjoà ra
mején-ná, tanga mì tsa ta nga'tsì-ni kjoà kjen-ná ndiyá. Ko
tjí'nde-ná nga 'sieén ta mé kjoà ra mején-ná, tanga mì tsa ta
nga'tsì-ni kjoà tsjà nga'ñó-ná.²⁴ Kì ta kjonda tsajiòn fatsjio, je
tjatsjio kjonda 'tsè xítá ra kj'ií.

²⁵ Maá chjinée ta mé ijo ra ijncha ñánda nga satína ijo; kì tà
chjàn chjinangio ñánda nchrabá-ni, mé-ni mì siískáko-no je
kjobítsjen-no. ²⁶ Ngá 'tsé Na'ín-ná je nangi ko nga'tsì tsajmì ra
tjín-lá.

²⁷ Tsa jngo xítá ra mì kì makjiín-lá a'ta 'tsè Nainá,
siíkjl'nchré-no nga kongí kichioò yá ni'yá-lá, ko tsa
mején-najìón kongió; chjinée ta mé ra siihijyo-no yá asòn
ímixà; kì tà chjàn chjinangio mé tsajmì-ni, mé-ni mì
siískáko-no je kjobítsjen-no. ²⁸ Tanga tsa yá xítá ra kitso: "Jná
ijo cho kìí, jná kàbiya-lá koni jngo kiotjò jná ra nainá xkósòn",
yá ijndáà kì tà chjàn chinée, ta ngatjì-lá je ra kokàtsò, ko
mé-ni mì kì koskáya-lá kjobítsjen. ²⁹ Mì tsa je kjobítsjen ra
tjíjin yá ajin inìmá-no ra kotíxian-lá, je kjobítsjen-lá je ra
kosín kàtsò.

Tanga tsa tjín ilka ra skonangi nga kitso: "¿Mé-ni satéchjà-na
kjoà ra mején-na nga 'siaan ta ngatjì-lá nga 'cho koma-lá jná
kjobítsjen-lá xítá ra ilka? ³⁰ Tsa je Nainá títsjá-lá kjonda a'ta
'tsè tsajmì ra tílkíjne, ¿a ndá tjín tsa 'cho kín-lá tsajmì ra ijye
kàtsja-lá kjonda Nainá?" ³¹ Tanga jiòn, 'kia nga bichioò, 'kia nga
'yò, ko tsa mé kjoà ra 'nià-isa jiòn, kata'yaá-lá nga je Nainá jeya
inchiníkíjna jiòn. ³² Kì tà ngatjì tsajiòn-no nga je skajin jná ra
xítá judío ko jná ra mì tsa xítá judío, ko jná ra xítá naxindá-lá
Nainá. ³³ Isá nda tjín nga kosín 'tiqàñ jiòn koni 'sín nga 'siaan
ra 'an. Ta ñá kjoà ra 'siaan, 'koàá 'sín 'siaan koni 'sín nda
sasén-lá nga'tsì xítá. Mì tsa kjonda tsà'an batsjíá, je jnchro
batsjíá kjonda 'tsè xítá ra kj'ií mé-ni nga ma katitjokàjin-ni je-lá.

11

¹Ko'sín chjíngí-nájiòn, koni 'sín tíkjingí-la 'an, jè Cristo.

**Kó'sín nga tjínè-lä nga 'sjin íchjín ya
ñánda nga maxkóya xítä-lä Nainá**

²Jiòn 'ndisé ko tichjeé, ndaaá tjín koni 'sín inchí'nià jiòn nganíktsjen jiòn ra a'ta tsá'an ko nga'tsì kjoq̄ ra 'siaan, ko nga t̄'koqá inchinitjasòn-te jè kjotéxoma ra 'an ísikátoya-no.
³Tanga mején-na nga nda katasijin-no, nga ngaltsì xítä 'xin, jé Cristo tijna ítjòn-lä nga jè ma sko, ko jè chjoón, jé xítä 'xin tijna ítjòn-lä nga jè ma sko, koni 'sín nga jè Cristo, jé Nainá tijna-lä nga jè ma sko. ⁴Tsa jngó xítä 'xin bíjtsa sko 'kia nga chja'ta-lä Nainá ko tsa 'kia 'bénajmíya 'én-lä Nainá, mì kì tibexkón-jìn jè Cristo ra jè tijna koni sko. ⁵Tanga tsa jngó chjoón ra mì kì bíjtsa sko 'kia nga chja'ta-lä Nainá ko tsa 'kia nga 'bénajmíya 'én-lä Nainá, mì kì tibexkón-jìn jè 'xin-la ra sko tijna; nga 'koqá 'sín jngoya-la koni tsa isijno ska-lä tsja sko. ⁶Nga tsa jè chjoón mì kì bíjtsa jè sko, katabíjno ska jnchro; tanga tsa masobá-lä nga bate tsja-sko nga sijno ska-la, isáa nda-ni nga katabíjtsa jnchro jè sko. ⁷Jè ra xítä 'xin mì kì tjí'nde-lä nga kijtsa jè sko, nga xkósòn-lä Nainá-ní, ko yaá a'ta 'tse xítä 'xin 'ya-lä kjoajeya-lä Nainá; tanga yaá a'ta 'tse chjoón nga 'ya-lä kjoajeya-lä 'xin-lä. ⁸Nga jè ra xítä 'xin, mì tsa ya itjo'ta-ni a'ta 'tse chjoón, jé chjoón ra ya itjo'ta-ni a'ta 'tse xítä 'xin. ⁹Ko mì tsa jè ngatjì-lä chjoón nga isinda jè xítä 'xin, jé ngatjì-lä xítä 'xin nga isinda jè chjoón. ¹⁰'Koqá ma-ni jnà íchjín tjínè-lä nga kijtsa sko, mé-ni nga jcha-lä jè kjotéxoma ra tjín-lä, mé-ni nga ske jnà ikjali. ¹¹Tanga ra a'ta 'tse Na'ín-ná, tsa tsìn jè xítä 'xin, t̄'koqá tsìn jè chjoón; ko tsa tsìn jè chjoón, t̄'koqá tsìn jè xítä 'xin. ¹²Koni 'sín jè chjoón ra tsikínda ítjòn Nainá, yaá itjokà'ta-ni a'ta 'tse xítä 'xin, ko t̄'koqá jè xítä 'xin yaá tsin-ni a'ta 'tse chjoón; tanga ta nga'tsiòo, a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni.

¹³Ndaá tíktsjen jiòn, ¿a ndaaá tjín tsa jnà íchjín mì kì tjíjtsa sko 'kia nga kichjá'ta-lä Nainá? ¹⁴¿A mí tsa xá ko'sín ki'chá-ná nga kjosabà-ní tsa jngó xítä 'xin sìndajò tsjasko? ¹⁵Tanga jnà íchjín, kií ko'sín ki'tsì-lä nga síndajò tsjasko nga isaá nda batsíjen, nga jè tsjasko ma-ni koni tsa jè nikje xo'bä ra bíjtsa sko. ¹⁶Tsa yá ra mején-lä nga kj'ií 'sín kitsø ra a'ta 'tse kjoq̄ kii,

ko'sín nda katasijin-lə, mì tsa kj'ií 'sín nga-isa-najin ra jin ko nga'tsì jnà ra naxindá-lə Nainá ma.

**Kó'sín nga nda kjón-ní 'sieén 'kiā nga síkítsjen-yeé
a'ta 'tse kó'sín nga tsakjèn-kó xítə-lə Cristo**

¹⁷Tanga jnà 'én ra fì-isa ra koxin-no, mì kì ma nda síkítsajna-no, ta ngatjì-lə 'kiā nga maxkóya jiòn, mì tsa mé kjonda ra sakó-no, ta isaqá jnchro kjoaq'cho sakó-no. ¹⁸Jè ra ma'tsiā-ni ra koxín-no, 'koqá 'sín iska'ta-na 'én, nga 'kiā-ró nga maxkóya jiòn ra naxindá-lə Cristo 'mì-no, tijiòn-ró nijòya-no ijo-no; mejèn tsa makjiín-na tsa 'koqá 'sín inchi'nià kitioò. ¹⁹'Koqà-lə 'sín koma ko 'sa-najiòn mé-ni nga jcha-lə yá kjòn-ni ra kixi kjoaq' nga xítə-lə Cristo ma. ²⁰Ta ngatjì-lə 'kiā nga maxkóya jiòn, mì tsa ngi ko'sín bichi kiti jiòn koni 'sín nga kitsjà kjokixi jè Na'lín-ná nga síkítsjen-yé ra a'ta 'tse kjoabiya-lə. ²¹Nga tjín i'ka ra tsò ra ská-lə bakjèn nga majin-lə tsjá-lə xákjín jè niñō-lə, ko skanda ma'chi-ní; ko jnà ra i'ka, imaqá ajò-lə ta ngatjì-lə nga mì kì bako-lə niñō. ²²¿A tsín-no ni'ya ñánda nga ma 'yò ko bichioò? ¿Mé-ni nga ko 'sín 'nià-no nga nachrijengi-najiòn ra xítə naxindá-lə Nainá? Ko ti'koqá nisobá-la jnà ndí xítə ra tsìn-lə ra bakjèn. ¿Kó xián ra 'an? ¿A maá nda síkítsajna-najiòn ra a'ta 'tse kjoaq' kii? Majin, mì kì ma nda síkítsajna-no.

²³Nga a'ta 'tseé Na'lín-ná nga kjomà-na koni 'sín tjín kjoaq' ra ísikátoya-najiòn: Nga jè nitjen 'kiā nga tikjè mangatsja xítə kondra-lə jè Na'lín-ná, iskábé jè niñō nchrajín, ²⁴kiichja

nga kitsjà-là kjonda Nainá, isijòya jè niñó nchrajín ko
akjòn kitsò: Jè niñó nchrajín rakìi, jè-ní ra ijo-nà ra títsja
ra ta ngatjì tsajiòn; ko'sín tijòya-te jiòn niñó nchrajín nga
tikítsjen-yá ra a'la tsa'lan.²⁵ 'Koaá tì'sín ki'sin 'kià nga ijye
tsakjèn; iskábé jè chìtsín, nga kitsò: Jè nandá xán 'tse uva
ra tjíya chìtsín rakìi, jè jní-nà ra xaájten nga sindajín xítse
jingo kjoa ra a'la tsajiòn ko Nainá. 'Koaá 'sín 'tiqàn ki'ta nga
tikítsjen-yá ra a'la tsa'lan 'kià nga india-india 'siòò.²⁶ 'Koaá
ma-ni, 'kià nga india-india chjínee jiòn jè niñó nchrajín
rakìi, ko 'sioya jiòn nandá xán 'tse uva jè chìtsín rakìi, jè
kjoabiya-là Na'ín-ná 'benajmíya jiòn, skanda 'kià nga kj'lií
india-ni ra jè.

Kó'sín tjínè-lä nga nda kjón-ní sükítsjen-yé
'kia nga tsakjèn-ko xita-la Jesús

²⁷'Koaá ma-ni tsa yá ra ta ko'sín skine jè niñō nchrajín rakíi, kó sk'í jè nandá ra tjíya chitsín 'tsé Na'ín-ná, tsa mì kí bevkón-ni kjoa kíi, jé tibásji-la ijo-la, nga tibachrjengi-ní koni 'sín nga 'ken Jesús nga kitsjà ijo-la kó nga tsikíxten jní-la. ²⁸Kií machjeén-ni nga nda kjón-ní tichiyajin-la iníma-no 'kiá nga tikje chjinéé jè niñō nchrajín kó 'sioò jè nandá xán 'tsé uva ra tjíya chitsín 'tsé Na'ín-ná. ²⁹Jé ra bakjén, kó 'bi, tsa mì kí tibexkón-ni kjohi'in ra kjomàltin ijo-la Na'ín-ná, tijé tibínè-la kjohi'in ijo-la 'kiá nga bakjén kó 'bi. ³⁰'Koaá ma-ni nga ko'sín 'ñó kjin ma-ni ra ya títsajnajin-najiòn ra 'ñó kiya kó ra inchife nga'ñó-la, skanda tjín i'ka ra ijye 'ken. ³¹Tsa jién-la ra nda kjón sichiya ítjòn-lá jè iníma-ná kó'sín titsajneé, mí-la tsa kotjín kjohi'in tsjá-ná Na'ín-ná. ³²Tanga tsa jè Na'ín-ná tsjá-ná kjohi'in, kií-ní nga mején-la nga siikixiya-ná mé-ni nga mì ya taña sikjieén kjohi'in ra mì fehe'ta ra koko-la jñà xítá isà'nde ra mì kí bevkón Nainá.

³³ 'Koáá ma-ni jiòn ndí 'ndsé, 'kiá nga kítsajnjaitín jiòn nga kíchíoò ra a'ta 'tse Na'ín-ná, jchína-la xàngíoo nga jngó jngó-no. ³⁴ Tsa yá ra 'ñó ajò-la, ya katakjén kjòn ya ni'ya-la, mé-ni nga mì kí kjohi'in tsjá-no Nainá tsa 'kiá nga mì kí nda 'siqan 'kiá nga kóxkóya. A'ta 'tse kjoá ra kjíí-sa, 'kiá kjòn nda sikíxiya-no 'kia nga kíjchójkón-no.

Kó tə 'sín tjín kjoachjíne ra tsjá-ná Nainá ra ma sixá'ta-lá

12 ¹Jiòn ndí 'ndisé kó ndí tichjeé, mején-na nga nda katasijin-najiòn kó'sín tjín ra a'ta 'tse kjoachjíne ra tsjá Inìmà Tsje-la Nainá mé xá ra 'sieén ra a'ta 'tse. ²Ndaá tjijin-najiòn, 'kiá nga tikje ya makjiín-no ra a'ta 'tse Nainá, yaá tsangl'ta-la jiòn nga xìn ndiyá kiìko-no jñà xkósòn ra mì kí ma-lá chja ra nainá tsò-lá xita. ³'Koqá ma-ni nga ko'sín katasijin-no, nijngo ra ma kitso: "Taxkj katama'tin Jesús!", tsa a'ta 'tse Inìmà Tsje-la Nainá tichjá-ni. Kó ti'koqá tsa mì a'ta 'tse Inìmà Tsje-la Nainá tichjá-ni, mì kí yá ra ma kitso: "Jè Jesús ra tíjna ítjòn-ná."

**Kó'sín nga kjín ndiyá tjín-ní kjoachjíne
ra tsjá-ná Nainá ra ma sixá'ta-lá**

⁴Ya naxindá-la Nainá, kjín ndiyá tjín-ní jñà kjoachjíne ra tjábé-lá mé-ni nga kjín ndiyá xá ra ma 'siin-ni, tanga tijé-ni Inìmà Tsje-la Nainá ra tsjá nga'tsì kjoachjíne kíi. ⁵Kjín ndiyá-la kó'sín nga níxá'tá-lá Nainá, tanga tijé-ni Na'ín-ná ra ma jè ni-lá xá. ⁶Kó kjín ndiyá-la kó'sín nga 'sín jè xita ra nga'ñó-la Nainá tísíxájin ya inìmà-lá, tanga tijé-ni Nainá ra sítájin ya inìmà-lá nga'tsì xita ra 'sín nga'tsì kjoa kíi. ⁷Nga jngó jngó xita, tjábé-lá jngó kjoachjíne ra bakón jè Inìmà Tsje-la Nainá, mé-ni nga katasakó-ni kjonda a'ta 'tse nga'tsì xita naxindá-la Nainá. ⁸Tjín i'ka xita ra a'ta 'tse Inìmà Tsje-la Nainá 'bì-lá nga ma-lá katachjá 'én ra 'ñó chjine tjín, kó tjín i'ka ra 'bì-lá nga katachjá koni 'sín tjín kjobítsjen ra tjí'ma-lá Nainá, tanga tijé-ni Inìmà Tsje-la Nainá ra tsjá-lá kjoachjíne. ⁹Tjín ra kó'sín 'bì-lá nga nda katabá'ta ikon Nainá, ti'koqá tijé-ní Inìmà Tsje-la Nainá ra tsjá-lá nga kó'sín 'sín; kó tjín ra kó'sín 'bì-lá nga ma-lá katasínda-ni xita ra kiya, tanga tijé-ni Inìmà Tsje-la Nainá ra kó'sín tsjá-lá. ¹⁰Tjín ra kó'sín 'bì-lá nga ma-lá 'sín kjoekón ra nda tjín, kó tjín ra kó'sín 'bì-lá nga ma-lá chja ngajo-lá Nainá. Tjín ra kó'sín 'bì-lá nga nda machiyajin-lá yá 'tse nga'ñó ra síchjeén nga jngó jngó xita ra 'bénajmíya. ¿A 'tseé Inìmà Tsje-la Nainá o ra majìn-ní? Kó tjín ra kó'sín 'bì-lá nga ma-lá chja 'én ra ta jè fiya-la, kó tjín ra ma-lá síkatoya-ni kó'sín tsò-ni jñà 'én kíi. ¹¹Tanga tijé-ni Inìmà Tsje-la Nainá ra ta jè ta jngó-ni ra ma-lá kó'sín 'sín nga'tsì kjoa kíi nga

síka'bí-lə nga jngó x̄ita ñáa kjoachjine ra jè mejèn-lə nga tsjá-lə.

¹²Ta jngo ma-ni ijo-ná, tanga kjín ndiyá-lə mé ra chja'nda; tanga ni'sín ko'sín kjín ndiyá tjín-ni mé ra chja'nda, ta jngoó ma-ni ta nga'tsiòo; 'koaqá t̄i'sín tjín ra a'ta 'tse naxindá-lə Cristo. ¹³Nga tijé-ni Inìmə Tsje-lə Nainá ra t̄ijnajin inìmá-ná 'kiá nga isatíndé nga'tsí-ná, mé-ni nga ta jngoó ijo komá-ná, ni'sín ta yá x̄ita-ni; a x̄ita judío-ní o ra mí tsa x̄ita judío; a x̄ita chi'nda-ní o ra mí tsa x̄ita chi'nda. Nga jngoó ndiyá-lə Inìmə Tsje-lə Nainá ra kitsjá-ná.

¹⁴Jè ijo-ná mì tsa ta jngo tjín-ni kó'sín nga 'ki; kjín ndiyá tjín-ni mé ra t̄a chja'nda. ¹⁵Tsa jè ndsaké kitsø: "¿Mé-ni mì tsa tsja x̄ita kjomà-na ra 'an? Mì-la tsa ya chjà-naa ya a'ta 'tse ijo." Ni'sín ko'sín kitsø mì kì komá tjáhixìn, nga ta jngoó ijo tjín-ni. ¹⁶Ko tsa jè chíká-ná kitsø: "¿Mé-ni mì tsa xkon x̄ita kjomà-na ra 'an? Mì-la tsa ya chjà-na ya a'ta 'tse ijo." Ni'sín ko'sín kitsø mì kì komá tjáhixìn, nga ta jngoó ijo tjín-ni. ¹⁷Jè ijo-ná tsa ngi ta xkén komá tijingo, ¿ñánda sijna jè chíká-ná mé-ni nga komá kíná'yá-ná? Ko tsa jè ijo-ná, ngi ta chíká-ná komá tijingo, ¿ñánda sijna nitjén ra komá chjón-jtá-né? ¹⁸Tanga jè Nainá, yaá isíkhijyo i'nde-lə ñánda nga nda isasèn-lə ra jè, nga jngó jngó skoya-lə ijo-ná. ¹⁹Tsa ta jngo skoya tjín-ni ijo-ná, mí-la tsa ngi ijo tijingo-jìn. ²⁰Kixí kjoaq ni'sín kjín skoya tjín-ni ijo-ná, tanga ta jngoó ijo ma-ni.

²¹Jè xkén mì kì ma kitsø-lə jè ndséé: "Mì kì machjeén-na ra ji." T̄i'koaqá jè ské, mì kì komá tsa kitsø-lə jñà ndsaké: "Mì tsa mé machjeén jiòn ra a'ta tsə'an." ²²Jñà jnchro isə 'ñó machjeén ra chja'nda ijo-ná jñà ra ko'sín tsijen koni tsa mí mé nga'ñó tjín-lə. ²³A'ta 'tse ijo-ná, jñà ra ko'sín ma-ná nga mì tsa 'ñó 'yaxkén, ta isəá jnchro, jñà jnchro isə 'ñó ndaníkáyéé nikje mé-ni nga isə nda kata'yaxkón-lə. Bijtsa'ma-né jè ijo-ná, jñà ra ko'sín ma-ná nga mì kì tjí'nde nga jchə-lə, ²⁴ko jñà ra nda tsijen-ni, mì kì machjeén-lə nga sijtsa'ma. Jè Nainá, 'koaqá 'sín tsikínda ijo-ná nga isə 'ñó nda kata'yaxkón jñà ra ko'sín ma-ná nga isə chiba chjí-lə, ²⁵mé-ni nga jngó jngó skoya ijo-ná nda kjón katatsabaya xákjín, ko katatsjá nga'ñó kañá-lə xákjín nga'tsiòo. ²⁶Tsa 'kiá ñánda nga mahajò ijo-ná, ta mahajò tijingo-ní. Ko tsa 'kiá ñánda nga tí'yaxkón, ndaá 'se ijye-lə nga tijingo ijo.

²⁷Jiòn, 'koaqá 'sín jngoya-lə koni tsa ijo-lə Cristo ma jiòn, nga kja tjín kja tjín-no xá ra a^qta 'tse Cristo. ²⁸Nainá, 'koaqá 'sín iskosòn-lə mé xá ra 'siin xítə: jè ra ma'tsiə kjòn-ni isíkítsajna ya ajin naxindá-lə, xítə ra jè bíxáya-lə nga síka'bísòn 'én-lə; ra ijchò jò-ni isíkítsajna jñà xítə ra ma-lə chja ngajo-lə, ko ra ijchò jàn-ni isíkítsajna jñà ra nda ma-lə kokòn-ya 'én-lə, ko t̄l'koaqá isíkítsajna jñà ra ma-lə 'siin kjoxkón, akjòn isíkítsajna-te jñà ra ma-lə siinda-ni xítə ra kiya, ko jñà ra ma-lə kosiko'ta xítə xákjén, ko jñà ra ma-lə kítsajna ítjòn-lə xítə naxindá-lə, ko jñà ra kj'ií 'én chja ra mì yá xítə ma-lə kótsò-ni. ²⁹Mì tsa ta nga'tsì-ni nga bíxáya-lə Nainá nga síka'bísòn 'én-lə; ko mì tsa ta nga'tsì-ni nga ko'sín 'bì-lə nga ma-lə chja ngajo-lə Nainá. Ko ni mì tsa ta nga'tsì-ni nga ko'sín 'bì-lə nga 'ñó nda ma-lə bakón-ya 'én-lə Nainá; ko mì tsa ta nga'tsì-ni nga ko'sín 'bì-lə nga ma-lə 'sín kjoxkón ra 'tse Nainá; ³⁰t̄l'koaqá mì tsa ta nga'tsì-ni nga ko'sín 'bì-lə nga ma-lə sínda-ni xítə ra kiya. Ko t̄l'koaqá mì tsa ta nga'tsì-ni nga ko'sín 'bì-lə nga ma-lə chja 'én ra ta jè fiya-lə; ko ni mì tsa ta nga'tsì-ni nga ko'sín 'bì-lə nga ma-lə síkatoya jñà 'én kì. ³¹Jè tjatsji jiòn jè kjoachjine-lə Nainá ra isə nda tjín.

Tanga tjín jngo ndiyá ra 'an kokon-no ra isə 'ñó nda tjín.

Kó'sín tjín kjòn-nì ra a^qta 'tse kjoatsjacha

13 ¹Tsa kjìn ndiyá tjín-ni 'én ra chjàq̄a ra ta 'an fiya-na, ko tsa skanda ma-na chjàq̄a 'én ra chja jñà ikjali, tanga tsa mí tsjake-naq̄ xítə ra kj'ií, mí-la tsa mé chjí-lə jñà 'én ra chjàq̄a; 'koaqá-la 'sín 'ki-na koni tsa jngo kichq̄a ra faháya-lə, ko koni jngo chrobə ra tsján fane. ²Tsa maá-na nga nda chjà ngajo-lə Nainá ko tsa ndaá fiya ijye-na kó'sín tjín nga'tsì kjoa ra jè Nainá tjí'ma-lə, tsa 'ñó tjín-na ra 'mì kjoachjine, ko tsa t̄l'koaqá 'ñó nda makjiín-na a^qta 'tse Nainá nga skanda maá-na sijtíya-lə jñà nindo; tanga tsa mì tsjake-naq̄ xítə ra kj'ií, ni ta mé-la chjí-iná. ³Tsa maá-na tsja ijye nga'tsì tsajmì ra tjín-na nga katakjèn jñà ra xítə imə, ko tsa skanda tsja-náq̄ ijo-ná nga katatì ya ajin ni'lí, tanga tsa mì tsjake-naq̄ jñà xítə ra kj'ií, takó nímé ra sikjíne.

⁴Jè ra tsjake xítə ra kj'ií, maá-lə koñákjoa; 'ñó nda xita 'sín; mì tsa maxitakòn-jìn; mì tsa jè nda síkíjna ijo-lə; ko mì tsa 'nga fìko kjobítsjen-lə; ⁵mì tsa ta 'sín ta ma-jìn; mì tsa ta

kjonda 'tse bátsji; mì tsa sasa majti-là ko mì tsa ya bíjin takòn ki'ta mé kjoaq ra ma'tin; ⁶tí'koaqá mì tsa matsajin-là 'kiä nga mé kjoaq'cho ra 'sín xítä; tanga jè, tsjaá 'se-là a'ta 'tse kjoakixi ra 'sín xítä; ⁷Jngo xítä ra tsjake jñà xítä ra kj'ií, mì tsa jè fì-ni mé kjoaq ra tjín-là xítä, mì tsa chibä tjín-là kó'ki nga makjiín-la, kó'ki nga skoóña kjoaq ko kó'ki nga chikjoajin-là ta mé kjoaq-ni.

⁸Jngo xítä ra tsjake jñà xítä ra kj'ií, 'koaqá 'sín 'ki koma ki'ta. Tanga kijchó nichjin nga mì tì yá ra 'se-ni ra kichjä ngajo-là Nainá, nga mì tì yá ra kichjä-ni 'én ra kj'ií tsò, tí'koaqá mì tì yá ra tjábé-là kjobítsjen ra tjí'ma-là Nainá. ⁹Ta ngatjì-là, kjè tsa nda 'ya ijyeé kjobítsjen ra tjí'ma-là Nainá, ko kjè kì tsa nda nakjoá ngajo-lá Nainá koni 'ki tjínè-là nga kinákjeé. ¹⁰Tanga 'kiä nga kijchò nichjin nga kitjasòn kjobítsjen-là Nainá nga niì-tì-mé jchija'ta-la, yaá kjehe'tà jè ra ta chiba machiya-ná 'ndi-ni.

¹¹'Kiä nga tí'sa itsé-na, 'koaqá 'sín chjàq ko 'koaqá 'sín síkítsjen, tí'koaqá 'koaqá 'sín machiya-na koni tsa jngo ndí ti itsé; tanga 'kiä nga ijye kjójchíngaq kítsjin-náq nga'tsì ra kjoaq 'tse xiti.

¹²'Ndi-ni, ta 'koaqá 'sín tsijen-ná Nainá koni tsa 'kiä nga chi'sén jngeé chitsín ra ijye tímamaxa. Tanga kijchò nichjin nga nda kjón jchí'én Nainá. 'Ndi 'ndi, ta chibaá tjín-ni koni 'sín nga fìya-na, tanga tijna jngo nichjin nga ske kjòon kó'sín nga jè Nainá tsijen-là ra a'ta tsá'an.

¹³'Ndi 'ndi, jáñ tjín-ni kjoaq ra tjítsajna ki'ta: Jè kjoaq nga makjiín-ná a'ta 'tse Nainá, jè kjoaq nga tjíjingo takén nga chiñá-lá jè kjonda ra tsjá-ná Nainá, ko jè, kó'sín nga tsjacheé xítä ra kj'ií. Tanga jè ra tijna ítjòn kjòn-nì, jé-ní kó'sín nga tsjacheé xítä ra kj'ií.

Kó'sín tjín a'ta 'tse jngo 'én ra mì kì yá fìya-là kótsò-ni

14 ¹Ko'sín jè isä 'ñó nda tangí'ta-la jè ra 'mì kjotsjacha; tanga tí'koaqá 'ñó tjatsji-te jñà kjoachjìnè ra tsjá jè Inìma Tsje-là Nainá. Ko jè ra isä 'ñó chjí-là, jé-ní nga kinákjoaq ngajo-lá Nainá. ²Jè ra kj'ií 'én chjà ra mì yá xítä ma-là kótsò-ni, mì tsa taxkjí xítä-jìn ra tichjä-la, jé sabá Nainá ra tichjä'ta-la. Ngä mì kì yá ra machiya-la 'én ra chjà, ta ngatjì-là, a'ta 'tse Inìma Tsje-là Nainá nga tichjä'ma. ³Tanga jñà xítä ra Nainá chjà ngajo-là, jñá chjà-la xítä, mé-ni isä nda katafiya-là ra a'ta 'tse Nainá, ko nga

kata'ñó-isa ikon, ti'koaq síje ikon nga'tsiòq. ⁴ Jè ra kj'ií 'én chjá ra mì yá xítá ma-lá kótsò-ni, ta jé sakó-lá nga'ñó; tanga jè ra chjá ngajo-lá Nainá, 'kiā nga 'bénajmíya, jñà xítá naxindá-lá Nainá sakó-lá nga'ñó. ⁵ Mején-na tsa nga'tsi-najiòn ma-no kinákjoaa ra kj'ií 'én. Tanga isaá-la ta nda-ni tsa jè Nainá kinákjoā ngajo-la. Ngā isaá 'ñó chjí-lá jè ra Nainá chjá ngajo-la, nda mí 'koaq-ni koni jè ra kj'ií 'én chjá, ra mì yá xítá ma-lá kótsò-ni. Kjā tā jingoó-la tsa tjín xítá ra ma-lá sijkatoya kótsò-ni 'én rakií, mé-ni isaq̄ nda sakò-isa-lá nga'ñó xítá naxindá-lá Nainá.

⁶ Jiòn 'ndsé kō tichjeé, 'koaqá 'sín jngoya-lá, tsa 'kiā 'an ra kijchò-tsè-najiòn, tsa ta kj'ií 'én kichjà-najiòn jè ra mì kí kochiya-no, ¿mé kjonda ra sakò-najiòn, tsa mì tsa jè kichjà-najiòn jè 'én ra Nainá síchiya-na, kō jè kjobítsjen ra tsjá Nainá, kō jñà 'én ra 'an chjá ngajo-lá Nainá nga bakon-yá-najiòn? ⁷ Skanda jñà tsajmì-lá xítá ra síkjane, ¿kó'sín jcha-lá ñáa-ni ra tífane, tsa mì kjā kj'ií kjā kj'ií kítsø jta-lá nga jngó jngoo, koni tsa jè chrjoo kō jè ní'ñó? ⁸ 'Koaqá jngoya-lá jè chrjoo ra 'tse xítá kjojchán, tsa mì kí nda skí'ndá, ¿kó'sín ma-ni nga kítsajnanda nga kíj'tsia kjojchán? ⁹ 'Koaqá ti'sín ma ra a'la tsajiòn, tsa mì kí jñà kinákjoā jiòn 'én ra nda fiya-ná, ¿kó'sín ma jcha-lá mé 'én-ni ra inchinakjoá jiòn? Tsa mì kí yá ra kiya-lá kótsò-ni, koni tsò-ni kjoaq̄, ta isén-la inchinakjoá-jin jiòn. ¹⁰ Kixíí kjoaq̄ taxki kjín-la ndiyá-lá 'én ra tjín ta nga tijngo yā isá'nde, tanga chjáa-ni kó'sín tsò nga jngó jngó skoya 'én. ¹¹ Tsa mì kí fiya-na ra 'an kó'sín tsò-ni 'én ra tichjà jngó xítá, 'koaqá 'sín komá-na nga jè xítá rakií, xín i'nde-lá. Kō ti'koaqá ra jè, 'koaqá 'sín komá-lá nga xín i'ndeé tsaq̄'an, ta ngatjí-lá nga mì kí kji'ñchré jñà 'én ra chjáa ra 'an.

¹² Ra jiòn, ta jé 'ñó fatsjio jñà kjoachjinē ra tsjá jè Iníma Tsje-la Nainá, tanga isaá nda-ni nga jè isaq̄ 'ñó tjatsjio jè kjoachjinē ra komá kosikó'ta jñà xítá naxindá-lá Nainá nga isaq̄ nda 'se-isa-lá nga'ñó. ¹³ 'Koaqá ma-ni, jè xítá ra kj'ií tsò 'én ra chjá, katasisé'ta-lá Nainá mé-ni nga 'se-lá nga'ñó nga ma 'keènajmíya kótsò-ni jè 'én ra chjá. ¹⁴ An, 'kiā nga chjá'tà-lá Nainá tsa kj'ií tsò 'én ra tichjàa, jè ra nī mì 'an fiya-na, tā jé iníma-ná ra tichjà, tanga jè kjobítsjen-na, mì kí mé nga'ñó sakò-lá. ¹⁵ Tanga, ¿mé ra 'siaq̄ tsa 'koaq̄? Jé-la ra machjeén, 'kiā nga kitsá'ba-lá Nainá, 'koaqá 'sín kichjà'ta-lá koni 'sín

jè Inìmà Tsje-là Nainá síchiya-là inìmà-na, tanga koó jingo 'én ra ti_l'koaqá 'an fiya-na. Tsa 'kià nga see ra a_l'ta 'tse, 'koaqá 'sín see koni 'sín jè Inìmà Tsje-là Nainá síchiya-na, tanga jingoó so ra ti_l'koaqá 'an fiya-na. ¹⁶'Kià nga kinákjoa_l'ta-là Nainá koni 'sín nga síchiya-li jè Inìmà Tsje-là, tsa ta jñá 'én kinákjii ra mì yá xita machiya-là, ¿kó'sín koma-ni kitsø xita ra ká'nchré-li: "Ko'sín katama koni 'sín nga kasi", tsa mì kí kàfiya-là jè 'én ra kanakjí? ¹⁷Kixií-la kjoaq, ndaá-la tjín koni 'sín nga 'bì-là ji kjonda Nainá, tanga nímé nga'ñó sakò-la jñà ra ká'nchré-li, nga mì kí kàfiya-là koni 'sín nga kasi. ¹⁸'An, tsjaá-là kjonda Nainá nga isaqá nda ma-na chjà 'én ra mì kí tsa yá xita fiya-la; tanga ra jiòn, mì tsa ko'sín nda nakjoá jiòn. ¹⁹Tanga ya ajin naxindá-là Nainá, isaqá-la nda-ni tsa tà 'òn 'én kichjà-là ra kjobítsjen tjiko, mé-ni nga ma 'kenájmíya-là ra kj'ií xita ko mì 'koaq-ni tsa te jmi 'én kichjàa ra kj'ií tsò ra mì yá kiyala.

²⁰Jiòn 'ndsé ko tichjeé, kí ko'sín níkítsjen koni tsa ixti. Tanga ra a_l'ta 'tse kjoa_l'cho, ko'sín 'tiqàn koni jñà ixti ra kjè kí fiya-là. Tanga ra a_l'ta 'tse kjobítsjen-no, tjaya jchá-la takòn. ²¹'Koqa_l 'sín tichja xajon ra tjí'ta 'én-là Nainá nga tsò: "Aán sikásén-là xita ra xìn nangi ko ra kj'ií 'én chja, nga kichjà-là naxindá-na; takó mì kí kji'nchré-na, ni'sín ko'sín sikoo_l, tsó Na'ín-ná." ²²'Kià nga nakjé 'én ra mì yá xita machiya-là, jingoó kjoxkón tibakón-là Nainá jñà xita ra mì kí makjiín-là, mì tsa jñà-jìn xita ra ijye makjiín-là. Tanga 'kià nga nakjoá ngajo-lá Nainá, jñà túnakjoá-là xita ra ijye makjiín-là mì tsa jñà-jìn ra kjè kí makjiín-là. ²³Tsa 'kià nga ko_lxkóya naxindá-là Nainá, tsa kj'ií tsò 'én kichja_l nga'tsiò_l ra mì kí yá xita machiya-là, ko tsa 'kià chiba_l-là kjoaha'sen jingo xita_l ra kjè kí tsa ya bijchó_l ra mì kí makjiín-là 'én-là Nainá, ¿a mí tsa kitsø: "Skáa-là jñà xita kí?" ²⁴Tanga tsa nga'tsi_l-no, jè Nainá inchinakjoá ngajo-la, ko tsa 'kià chiba_l-là kjoaha'sen jingo xita_l ra kjè kí tsa ya bijchó_l ra mì kí makjiín-là 'én-là Nainá, tsa kji'nchré-no koni 'sín nga inchinakjoá ngajo-la Nainá, kokjiín-là ko ti_l'koaqá kochiyaá-là nga xita_l jé-ní. ²⁵Yaá jcha_l-là nga'tsi_l kjoaq_l'cho ra tjíjin inìmà-là ko kosen-xkó'nchi-ní nga kosen-niñanè isén-là ya a_l'ta nángi_l nga skexkón Nainá ko 'koaqá 'sín kitsø_l nga kixií kjoaq_l nga yaá tijnajin kiti-no Nainá.

**Kó'sín machjeén nga 'sieén ra a'ta 'tsé Nainá
ya ñánda nga koxkóyeé**

²⁶ Jiòn 'ndisé ko tichjeé, ¿kó tsò-ni kjoaq kíij? Tsó-ni, 'kiá nga koxkóya jiòn nga jeya síkjína Nainá, jngó jngó-no tingatsja kjojtjò-no Nainá; jngo ra katase, jngo ra katabakón-ya, jngo ra kata'bénajmí kó'sín nga Nainá tísíchiya-la, ko jngo ra kj'ií 'én katachja ra mì yá xítá machiya-la, ko jngo katasíkatoya-ni 'én rakíj. Ko'sín 'tiqàñ nga jngó jngó-no mé-ni isá tse nga'ñó kata'se-isa-no, jiòn ra naxindá-la Nainá 'mì-no. ²⁷Tsa 'kiá nga mejèn-no kínákjoaq 'én ra kj'ií tsò ra mì yá xítá machiya-la, machjeén-ní tsa ta jò, ko tsa ta jàn xítá katachja; tanga jngó jngó katachja; ko jngo ra katasíkatoya-ni kó'sín tsò-ni 'én kíij. ²⁸Tsa tsìn ra ma-la síkatoya-ni 'én kíij, tà jyò katitsahijyo jnchro ya ajin naxindá-la Nainá; ta yaá ajin iníma-la katabáko Nainá. ²⁹'Koáá tí'sín tjín a'ta 'tsé xítá ra chja ngajo-la Nainá; tsa jò ko tsa jàn ma-ni, tjíné-la nga jngó jngó kíchja mé-ni nga jñá xítá ra i'ka ra kji'nchré, jñá-ní ra kitso-ni a ndaá tjín o ra majín-ní. ³⁰Tsa kitjojin jngo ra ya títsajna nga kitso: "Jngo 'én tísíchiya-na Nainá", machjeén-ní nga jè ra táchja ítjòn katatsjánde-la nga katachja mé 'én ra tísíchiya-la Nainá. ³¹'Koáá 'sín komá nga nga'tsì ra ma-no nakjoá ngajo-la Nainá, nga komáá jngó jngó 'kénajmíya mé-ni nga isá nda kochiya-isa-no ko sakò-isa-no ra kjotsja. ³²Jñá xítá ra chja ngajo-la Nainá, jñá tjín-la kindá kó'sín nga kíchja ngajo-la Nainá. ³³Nga jè Nainá, mì kì sasén-la ñánda tjín kjosí ko ñánda nga ta tjín ta ma kjoaq. Yaá sasén-la ñánda nga tjín kjoaq'nchán.

Koni 'sín chon týngo ñánda nga maxkóya xítá-la Nainá, ³⁴machjeén-ní nga jñá íchjín jyò katitsajna 'kiá nga tímáxkiya 'én-la Nainá, ngá mì kì tjí'nde-la nga ma kíchja; koni 'sín tsò-te jè kjotéxoma, nga jñá íchjín tjíné-la nga ta kji'nchré. ³⁵Tsa mé kjoaq ra mejèn-la ske, 'kiáá katakjínangi-la 'xín-la 'kiá nga kíchhò-ni ni'ya-la. Ngá mì kì nda tjín nga jngo chjoón ya kíchhajin ñánda nga maxkóya naxindá-la Nainá.

³⁶ ¿A 'koáá 'sín níkítsjen jiòn, nga a'ta tsajión kjo'tsiá-ni 'én-la Nainá? ¿Q ra 'koáá ma-no nga ta jiòn ki'senajmíya-no? ³⁷Tsa titsahijyo i'ka jiòn ra ko'sín síkítsjen nga maá-la chja ngajo-la Nainá ko tsa 'koáá 'sín tsò nga jè Iníma Tsje-la Nainá ko'sín tísíchiya-la, 'koáá 'sín nda katasijin-la nga jñá 'én ra kotíxian,

'tseé Na'ín-ná jè kjotéxoma ra tísichjéen. ³⁸Tsa tjín jngo xítá ra mì kì skexkón 'én ra tíchjáa, tì'koqá jè xítá räkìi, mì kì jchäxkón.

³⁹Ndí 'ndse, 'ñó tjatsjio nga kínákjoa ngajo-la Nainá, ko kì tà chján batechjá-la jñà ra chja 'én ra kjíi tsò, ra mì yá xítá fiya-lá. ⁴⁰Tanga jé ra machjeén nga nda kjón-ní tihitjasòn nga'tsì kjoa kii, nga ndiyá ndiyá kjón-ní nga tahíkoo.

Kó tå tjín xítá tsakón-lá ijo-lá Jesús 'kia nga ijye jaáya-lá

15 ¹"Ndi-ní ndí 'ndse ko ndí tichjeé, mején-na nga síkítsjen-yá-najiòn jè 'én xítse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra 'an tsil'kénajmíya-najiòn, 'én nda-lá Cristo ra kjokjiín-no ko ra kixi titsajna-no 'ndi-ní. ²Jè 'én nda räkìi ra komá-lá siikítsajnandií-no a'ta 'tse jé-no tsa takó ko'sín kixi inchimahíkoo 'én nda-lá Cristo koni 'sín nga ítsi'kenajmíya-no; tsa majìn, ta kjotjó-la-ni nga kjokjiín-no.

³Nga jé kjón ítsakon-yá ítjòn-najiòn koni 'sín tjín 'én ra 'an itjábé-na, nga jé Cristo 'ken-tjì ngajo-ná ra kjoa 'tse jé-ná koni 'sín tichjá xajon ra tjí'ta 'én-lá Nainá; ⁴nga kisihi'nde-ní ko nga jaáya-ilá nga ijchò jàn nichjin koni 'sín nga tichjá xajon ra tjí'ta 'én-lá Nainá; ⁵nga jé Cefas [Pedro] tsakón-lá ijo-lá; ra kjomá 'kiaá tsakón-lá ijo-lá jñà xítá-lá ra i'ka ra ma-ni tejò ko Pedro. ⁶Ra kjomá askan-nioo, tsatoó 'òn sindo ma-ni xítá ra ngi india kjón-ní kiskàjin. Jñà xítá kii, ijyeé 'ken i'ka tanga takó kjín ma-ni ra takó títsakon skanda nichjin 'ndi-ní. ⁷'Kiaá tsakón-lá ijo-lá jè Jacobo ko akjòn tsakón-lá ijo-lá nga'tsì xítá-lá ra tsikíxáya-lá.

⁸Ra ijyehe'tà-ni, 'qán tsakón-na ijo-lá, 'an ra 'koqá jngoya-lá koni jngo i'ndí-xó ra mì nda kitsin. ⁹'An, isaá ta 'ñó nangi tíjna koni jñà xítá ra i'ka ra tsikíxáya-lá Jesús. Nda mí-la bakèn-na nga 'an tsikíxáya-na tsa nda kjòn-ní, tà ngatjì-lá nga 'qán kítsahatjingi-lá xítá naxindá-lá Nainá. ¹⁰Tanga ta kjonda 'tse Nainá-ní tsa yá-na ra 'an. Ko jè kjonda räkìi mì tsa ta ya tichjija. Isaá ta 'ñó jnchro tísíxáa, nda mí 'koá-ni koni jñà xítá-lá ra i'ka. Tanga mì tsa 'an jiàan, jè sabá kjonda-lá Nainá ra tísíxájin ijo-ná. ¹¹Mì tsa jè ra chjí-lá yá ra tsakón-ya, a jñà xítá ra i'kaa o ra 'an-ná; jè-ní ra chjí-lá nga jiín tsil'kénajmíya-lajin jè 'én nda-lá Cristo ko 'ndi-ní ijyeé makjiín-najiòn.

Kó'sín tjín a'ta 'tsé kjoaq̄ nga kjoaq̄áya-lá xítá

¹² 'Koqá 'sín tsakòya-lajin nga jè Cristo jaáya-lá ya ajin-la mi'ken; tanga, ¿mé-ni ko'sín bixó i'ka-najiòn nga mì kì ma kjoaq̄áya-lá jñà xítá ra ijye 'ken? ¹³ Tsa mì kì kjoaq̄áya-lá xítá ra ijye 'ken, takó kjè-la tsa faháya-lá Cristo tsa'koq̄. ¹⁴ Tsa mì tsa jaáya-lá Cristo, ta kjojtó-la-ni nga inchi'bènajmíya-jín ko tì'koqá ta kjojtó-la-ni nga ko'sín makjiín-najiòn tsa'koq̄. ¹⁵ Tsa kixi kjoaq̄ nga mì kì kjoaq̄áya-lá xítá ra ijye 'ken, jiín-lajin ra xítá ndiso kítjongi-jín ya a'ta 'tsé Nainá, nga 'koqá 'sín tsí'lènajmíya-jín nga jè Nainá isikjaáya-lá Cristo, ko mí-la tsa jaáya-lá tsa'koq̄ tsa kixi kjoaq̄ nga mì kì faháya-lá mi'ken. ¹⁶ Tsa mì faháya-lá mi'ken tsa'koq̄, tì'koqá takó kjè-la faháya-lá jè Cristo. ¹⁷ Ko tsa kjè faháya-lá Cristo, nímé-la chjí-lá koni 'sín nga makjiín-najiòn tsa'koq̄; takó yaá-la titsajin-najiòn jé-no. ¹⁸ Ko jñà xítá ra ijye 'ken ra kjokjiín-lá a'ta 'tsé Cristo 'kiá nga titsajnakon-isa, ta yaá-la ichijá tsa'koq̄, tsa mì kì jaáya-lá jè Cristo. ¹⁹ Jién-leé ra isá ta bato xítá imá 'mì-ná i a'ta nangi, tsa 'koqá 'sín bixé nga tà yaá kjehe'tà nga'tsì kjoaq̄ ra chiñá-lá a'ta 'tsé Cristo 'kiá nga jién ra kiyé.

²⁰ Tanga ra ngi kixi kjoaq̄, jè Cristo jaáya-lá. 'Koqá 'sín kjomà ra a'ta 'tsé koni jngo to ra majchá ítjòn. Jè jaáya ítjòn-la mé-ni nga komá kjoaq̄áya-lá askan-nioq̄ jñà xítá ra ijye 'ken. ²¹ Koni 'sín ta ngatjìa-ni jngo xítá, nga ko'sín 'ji kjobiya i isà'nde, 'koqá tì'sín ta ngatjì-lá jngo xítá, nga komá kjoaq̄áya-lá jñà ra ijye 'ken. ²² Ngá a'ta 'tsé Adán-ní koni 'sín nga biya nga'tsì xítá. 'Koqá tì'sín ta a'ta 'tsé Cristo-ní nga ma kítsakon nga'tsì xítá. ²³ Tanga kja kijchò kja kijchò nichjin-lá nga kokolá. Jè Cristo jaáya ítjòn-la. Tanga 'kiá kjoaq̄áya-lá jñà xítá ra 'tsé Cristo, 'kiá nga kjí'i india-ni ra jè. ²⁴ 'Kiá kjehe'tà isà'nde 'kiá nga jè Cristo siikjehesòn ijye nga'tsì nga'ñó ra mì nda, ko nga'tsì kjotéxoma 'cho, ko ra batéxoma-lá nga'tsì ra kjoaq̄'cho. 'Kiá jè Cristo siìngatsja kjotéxoma-lá Nainá ra Na'ín-ná ma. ²⁵ Machjeén-ní nga jè Cristo katabatéxoma skanda 'kiá nga ya siìktsahijyongí ya ndsako nga'tsì jñà xítá kondrà-la. ²⁶ Ko jè kondrà ra fehe'ta-ni nga jchija, jé ra 'mì kjobiya. ²⁷ Ta mé ra tjín, Nainá, yaá kisíktsajnangi ijye ya ndsako Cristo. Jè tíbatéxoma ijye-lá. Tanga, mì tsa tsò-ni kjoaq̄ nga jè Nainá yaá tijnangi-te ya ndsako Cristo, nga jè sabá jnchro Nainá ra ya

tsikítsajnangi ya ndsako Cristo ta nga'tsì mé ra tjín. ²⁸'Kia nga ijye ya kítsajnangi nga'tsì ra tjín ya angi ndsako Cristo, 'kiaá, ra tijé-ni Cristo, koni ra i'ndí-la ma, yaá kíjnangi ndsako Nainá, jè ra tijé tsikítsajnangi-ni ndsako nga'tsì ra tjín. 'Koá 'sín jè Nainá kotèxoma-lä nga'tsì ra 'se i isà'nde.

²⁹Tanga tsa mì yá ra faháya-lä, ¿mé-ni jñà xítä batíndá ngajo-lä ijo-lä jñà xítä ra ijye 'ken? ¿Mé-ni ko'sín 'sín-ni, tsa kixi kjoä nga mì kì faháya-lä jñà ra ijye 'ken? ³⁰Ko ngajin, ¿mé-ni chján nichjin nchijón inchibinchaxkón-lajin ijo-najin tsa'koä [nga inchí'bènajmíya-jín 'én nda-lä Cristo], tsa mì yá ra kjoááya-ilä? ³¹Tsa 'yaá-la jiòn 'ndsé ko tichjeé, nga nichjin nchijón-ní nga tjen-nda-na kjobiya ra 'an, ngi kixi kiti-ní, jñà kjoä kii koni 'sín tsja tjín-te-na ra a'ta tsajiòn, tà ngatjì-la nga ngásòn makjiín-ná a'ta 'tse Cristo Jesús ra tíjna ítjòn-ná. ³²'Kia nga ískajàn-ko xítä ra koni kjòn cho ijñá kjòn ya jáñ naxindá Éfeso, nímé-la ra ísikíneè-na tsa'koä, tsa tà kjoä 'tse xítä isà'ndeé-ni ra ískajàn'ta. Tsa mí faháya-lä jñà ra ijye 'ken, ko'sín 'sian jnchreé tsa'koä koni 'sín nga tsò i'ka xítä: "Kíchieé, ko 'sieé nga takó kiyá kosqá-né nchijòn." ³³Kì tjiòn bindisoko-no ijo-no. Ndaá tsò jngo 'én ra tsò: "Jñà xítä ra ya fahijtakeé ra mì kì nda tjín kjobítsjen-lä, sa'koäá ta jñà jnchro síkitsón-jin-ni koni 'sín nga nda inchiníjché ijo-ná." ³⁴Tikinda ki'ta ijo-no. Kì tì tsja jé fatsji-no. Ngä tjín i'ka ra mì kì bexkon Nainá. Kií koxin-no jiòn mé-ni nga katasabà-no.

Kó'sín kjoááya-lä xítä ra ijye 'ken

³⁵Tjín-la i'ka jiòn ra bixó: "¿Kó'sín koma-lä nga kjoááya-ilä mi'ken? ¿Mé ijo 'ya 'kiaä nga kjoááya-ilä?" ³⁶¡Mé-ni ta mì machiya-no! 'Koáá jngoya-lä koni jñà ra bitje jiòn, mì kì kiso tsa mì kì ítjòn kji'ndo chrjabä-lä. ³⁷Ngä jñà nijmé ra bitje jiòn, mì tsa kokjòn-jìn koni kjòn koma jñà jno 'kiaä nga ijye kiso, ni'sín ta mé nijmé-nioo, a 'tse trigo-ní o ra kj'ií nijmé-ní. ³⁸Nga jè Nainá, 'koäá 'sín kjòn 'siiñ jno koni 'sín nga jè mejèn-lä. 'Kia nga jngó jngó skoya tsajmì sitje, jè Nainá, 'koäá 'sín kjòn 'sín xka-lä koni 'sín kjòn ñándä nga inchrabà tje-ni. ³⁹Mì tsa ta nga'tsì-ni ijo ngásòn kjòn. Jién ra xítä 'mì-ná, kj'ií kjòn ijo-ná, ko kj'ií kjòn ijo-lä cho; kj'ií kjòn ijo-lä ti, ko kj'ií kjòn ijo-lä nise. ⁴⁰Koni 'sín kjòn ra tjín i a'ta nangi, 'koäá ti'sín chon-te ya jáñ ngajmi nga tjín ra kj'ií kjòn. Jñà ra tjín jáñ ngajmi kj'ií 'sín

tsijen, ko kj'ií 'sín tsijen ra tjín i a'ta nangi.⁴¹ Koni 'sín nga fate tsijen tsá'bí, kj'ií 'sín fate tsijen jè sá, ko kj'ií 'sín fate tsijen jñà nitse, ko jñà nitse, kja kj'ií kja kj'ií 'sín fate tsijen nga jngó jngó.

⁴²Ti'koáá, 'koáá tì'sín tjín-te a'ta 'tse ra faháya-lá xítá. Jè ijo ra sihi'nde, fi'ndo-ní, ko 'kiá nga kjoááya-ilá, mì kì tì kji'ndo-ni. ⁴³Síhi'nde-ní ra mì tì mé chjí-lá; jeyaá kíjna 'kiá nga kjoááya-ilá. Ti'koáá síhi'nde ra mì mé nga'ñó tjín-lá, ko 'kiá nga kjoááya-ilá, tseé nga'ñó tjiko. ⁴⁴Jè ra sihi'nde, jè-ní jè ijo-ná koni 'sín nga kjén. Tanga jè ra kjoááya-ilá, jngóo ijo ra jè Iníma Tsje-lá Nainá síkíjnakon. Tjín ijo-ná koni 'sín nga kjén, tì'koáá tjín ijo ra jè Iníma Tsje-la Nainá síkíjnakon. ⁴⁵Nga 'koáá 'sín tsò xajon ra tjí'ta 'én-lá Nainá: "Jè xítá 'xin ra 'ji ítjòn jè ra tsí'kìn Adán, jngóó xítá ra ki'se-lá kjobinachon." Tanga jè xítá 'xin (Adán) ra 'ji askan-nioo [ra jè Cristo] jngóó Iníma Tsje ra ma-lá tsjá kjobinachon. ⁴⁶Tanga mì tsa jè 'ji ítjòn jè ra Iníma Tsje, jè 'ji ítjòn jè ra ta ijo koni jién, ko askaán 'ji ra ngi jè Iníma Tsje. ⁴⁷Jè xítá 'xin ra 'ji ítjòn, ií a'ta nángi 'tse, ko ni'nde-ní; tanga jè xítá ra 'ji ra ma-ni jò 'ka, ján ngajmi inchrabà-ni. ⁴⁸Nga'tsì xítá ra i chjá-ni i a'ta nangi, 'koáá 'sín kjòn ijo-lá koni 'sín 'ki kjomà ijo-lá xítá ra ni'nde isinda-ni. Ko jñà ra chjá-ni ján ngajmi, 'koáá 'sín kjòn koma ijo-lá koni 'sín 'ki ijo-lá jè ra ngajmi inchrabà-ni. ⁴⁹'Koáá 'sín tsijen jè ijo-ná koni 'sín 'ki 'tse xítá ra ni'nde isinda-ni, tanga ra koma askan, 'koáá 'sín kotsíjen-te koni 'sín 'ki 'tse ra inchrabà-ni ján ngajmi. ⁵⁰Kií ko'sín xin-no jiòn 'ndisé ko tichjeé, nga njingo ijo tíkon koma kjoáha'sen ya ñánda tíbatéxoma Nainá; nga njingo ijo-ná ra fi'ndo ma ya kijchò ñánda tjín ra mì fi'ndo.

⁵¹Ií jndíi koxín jngó-no kjoá ra tjí'ma, ra ta jè Nainá tjíjin-lá. Mì tsa ta nga'tsí-ná nga kiyé, tanga nga'tsí-ná nga kjoaatjíya-ná nga jngó ijo xítse tjábé-ná. ⁵²Ta inda kjón-ní nga kókama koni 'sín ma 'kiá nga bichjé ko nga chí'xeé jñà xkén, 'kiá nga ski'ndá chrjoo ra fehe'ta-ni. Nga chrjoo ski'ndá ko jñà mi'ken kjoááya-ilá ko nìi-ti-kjiá kiyá-ni. Ko jién kjoaatjíya-ná. ⁵³Jè ijo-ná ra fi'ndo ko ra mì kì biya, machjeén-ní nga jngó ijo xítse ra mì fi'ndo ko ra mì biya tjábé-la. ⁵⁴'Kiá nga jè ijo-ná ra fi'ndo ko ra biya, jngóó ijo xítse ra mì fi'ndo ko ra mì biya tjábé-lá, yaá kitjasòn koni 'sín nga tichjá xajon ra tjí'ta 'én-lá Nainá nga tsò: "Jè Nainá

jngo kjá kisikijne-lá ra kjobiya.”⁵⁵ “Jí ra kjobiya 'mì-li, ¿ñánnda tijna-ni nga kinikijni? ¿Ñánda tijna na'yá-li jè ra sí'ken xítá?”⁵⁶ Jè ma na'yá-lá kjobiya jè jé. Ko jè jé, yaá sakó-lá nga'ñó a'ta 'tse kjotéxoma ra tjín.⁵⁷ Tanga tse kjonda kata'se-lá Nainá nga jé tsjá-ná nga'ñó nga a'ta 'tse Jesucristo ra tijna ítjón-ná nikijne-lá kjoabiya.

⁵⁸ Jiòn ndí 'ndré ra 'ñó matsjake-no, ngi kixi tijchá ijo-no, ko kí niyá ra síkaatjìya-lá kjobítsjen-no. Ko'sín isá 'ñó nda tixá-isa-lá Na'ín-ná, nga 'yaá-nájiòn nga jé xá-lá Na'ín-ná ra 'siaan jiòn, mì tsa tà kjotjò-jìn.

Kó'sín tjínè-lá nga koxkó jè kjotjò ra 'bí-lá Nainá

16 ¹Jè ton ra maxkó a'ta 'tse naxindá-lá Cristo, 'koáá tij'sín tikoo koni 'sín kixin-lá jñà xítá naxindá-lá Nainá ya ján nangi Galacia. ²'Kiä nga tahingo, nga jín jin nichjin, nga jngó jngó-no ra jiòn, tñáchrje'ta chiba jè chjí-no nga tijkínatjò koni 'ki nga nikijne, mé-ni nga 'kiä nga 'an ra kijchò, mì kí tsa 'kiä koxkó jè ton. ³'Kiä nga kijchò'tsè-no, 'aán sikásén ya ján Jerusalén jñà xítá ra jiòn chjáajion nga iko jè ton ra jiòn 'kiò. Ko xajoón si'káa ya ñánda nga tñchja a'ta 'tse ton ra jiòn sikasén. ⁴Tsa machjeén-ní nga tij'koáá 'an kjiáan, komala kohijtako-na jñà xítá kíi.

Mé ra mejèn-lá nga 'síin jè Pablo

⁵ Yaá kijchò'tsè-no 'kiä nga ijye kjoáhato ya nangi Macedonia, nga 'koáá 'sín tjínda-na nga ya kjoáhato ítjón. ⁶Ko tsa koma, yaá kótijna chiba nichjin ko-no, ko tsa kií nichjin-ni, yaá kótijnako-no skanda 'kiä nga koto jè nichjin-lá 'nchán, mé-ni nga ko'sín koma kisiko-nájiòn tsa 'kiä ñánda nga tjínè-na nga kjiáan nga ma askan-ni. ⁷Majín-na tsa tà sasa kijchò'tsè-no. Jè ra mejèn-na nga ya kótijna chiba nichjin ko-no tsa jè Na'ín-ná ra ko'sín tsjá'nde-na. ⁸Ií kótijna naxindá Éfeso skanda jè nichjin 'kiä nga kitjo jè 'sí Pentecostés. ⁹Nga batoó 'ñó nda titjo'nde-na nga ma tí'siaan xá-lá Nainá ra 'ñó nda tífi kjoa, ni'sín takó kjin ma-ni ra kondra títsajna ra a'ta tsal'an.

¹⁰Tsa kijchò jè Timoteo, chítsijen-la nga kí tà chján 'cho ma-la nga kíjnajin-no, ko nga, kí tà chján kjoskon 'se-la; nga tij'koáá xá-lá Nainá tí'sín-te koni ra 'an. ¹¹'Koáá ma-ni, kí nijngo-no ra jiòn ra nachrjengio, ta isaá jnchro tisikoo nga

'nchán katanchrabá-ni nga kj'íí katsíjen-na; nga íí tíkoñá-lá ra 'an ko jñà 'ndré ra i'ka.

¹²Jè 'ndré Apolos, 'ñó jchán ítsikitsá'ba-lá nga katafí katsíjen-no nga kátahijtako jñà 'ndré, tanga kjòmajín-lá nga kiji, tanga 'kiqá-la kiji tsa 'kia nga komá ra 'sjin.

'Én ra fehe'ta-ni

¹³Nda titsákon ko kixi tinchá a'ta 'tse kjoá ra makjiín-no; ko kata'se-no kjoá táhijín, 'ñó tinchá. ¹⁴Nga'tsí kjoá ra 'nià, ngi koó kjotsjacha-no nga tihitjasòn.

¹⁵Jiòn 'ndré ko tichjeé, ijyeé nda tjíjin-no nga jñà xítá ni'ya-lá Estéfanás, jñà kjokjiín ítjòn-lá a'ta 'tse Cristo ya nangi Acaya.

¹⁶Ko jiòn 'ndré, 'koáá 'sín tibitsá'ba-no nga nda tihitjasòn-la jñà xítá ra ko'sín síxá koni jñà xítá kii; 'koáá ti'sín tihitjasòn-la nga'tsí xítá ra síxá skanda kó ra mì'on-lá nga síxá-lá Nainá.

¹⁷Matsjaá-na nga 'jí'i'tse-na Estéfanás ko Fortunato ko Acaico. Jè ra mì kí kjomà-najíon ki'tsí-ná, jñà títsjá-na. ¹⁸Nga jñá isí'nchán-són-ni iníma-ná ko tí'koáá tsajiòn. Machjeén-ní nga jcháxkón jñà xítá ra ko'sín 'sín koni jñà xítá kii.

¹⁹Jñà xítá naxindá-lá Nainá ra ya nangi Asia 'tse, síhixotá-no. Jè Aquila ko Priscila ko jñà xítá naxindá-lá Nainá ra ya maxkóya ya ni'ya-lá, 'ñó nda síhixotá-no a'ta 'tse Na'lín-ná. ²⁰Nga'tsí 'ndré síhixotá-no. Jiòn ra xítá tsje-lá Nainá 'mì-no, ngi koó iníma-no nga nda tikjáya-la xàngioo nga jngó jngó-no.

²¹'An ra 'mì-na Pablo, tibindá-no xajon räkii ra ngi ndsa kjòn tibindá-na ra 'tse kjoá níhixotá.

²²Katakanè-lá kjohi'in jè ra tsin-lá kjotsjacha a'ta 'tse Jesucristo jè ra tíjna ítjòn-ná. Jí ra xítá ítjòn-najín 'mì-li, jnchrabí! ²³Jè katijnako-no kjonda-lá Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná. ²⁴Jè kjotsjacha-ná ra ya nchrabá-ni a'ta 'tse Cristo Jesús, katijnako-no. Ko'sín katama.